

T.C.

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

ATAM BÜLTEN

01-30 KASIM 2025

ATATÜRK ARASTIRMA MERKEZİ
BAŞKANLIĞI

**Atatürk
Ansiklopedisi
5 Yılda
11 Milyondan
Fazla
Ziyaret aldı.**

Yayınlar

“Musul Meselesi Askerî Yönden
Çözüm Arayışları (1922-1925)”
Başlıklı Eserin 3. Baskısı Yapıldı

Fuarlar

ATAM
7. Doğu Anadolu Erzurum
Kıtap Fuarı'nda

Etkinlikler

“Ankara Hukuk Mektebi'nin
100. Yılı Paneli”
Düzenlendi

"Benim en büyük eserim, Türkiye Cumhuriyeti'dir."

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

01

BAŞKANLIK MAKAMI

Ziyaretler

8-11

Selanik Atatürk Evi Restorasyonun
Ardından Yeniden Ziyarete Açıldı

12-13

Türk Akademisinin 15. Yıl Dönümü
Etkinliği

14

10 Kasım Atatürk'ü Anma Töreni
Gerçekleştirildi

15-16

ATAM Başkanının 10 Kasım Atatürk'ü
Anma Günü Mesajı

17

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

"Cumhuriyet Dönemi Tarih
Yazıcılığında Biyografi Paneli"

19-21

"Atatürk ve Aile" Sergisi Ankara
Üniversitesi Hukuk Fakültesinde

22-23

"Ankara Hukuk Mektebi'nin 100. Yılı
Paneli"

24-25

Atatürk Araştırma Merkezi Bilim
Kurulu Heyetinden Anıtkabir'i Ziyaret

26-29

Yüksek Kurum Yerleşkesinde
"ATATÜRK VE AİLE SERGİSİ"

30-32

ATAM Bilim Kurulu Toplantısı

33-34

İÇİNDEKİLER

03

YAYINLAR

Baskısı Yapılan Yayınlar

36

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

38

Atatürk Ansiklopedisi, Beş Yılda
11 Milyondan Fazla Kez Ziyaret Edildi

39

05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Yeni Eklenenler

41

06

FUARLAR

ATAM, 7. Doğu Anadolu Erzurum
Kitap Fuarı'nda

43

ATAM, 8. Şanlıurfa Kitap Fuarı'nda

44

07

KURUM İÇİ FAALİYETLER

ATAM Müdürler Toplantısı

46

Uluslararası İlişkiler ve Tercüme
Çalışma Grubu'nun 14. Toplantısı

47

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun
38 No'lu Toplantısı

48

ATAM'da Uzmanlar Toplantısı

48

ATAM 2026 Yılı Yurt İçi Eğitim
Bursları Başvuruları ve Mülakatları

49

İÇİNDEKİLER

08

YAKINDA

**Trabzon ve Batum Barış Konferansları
Belgelerine İlişkin Bilimsel Çalıştay**

51-52

İstanbul TÜYAP Fuarı Çok Yakında

53

**Edirne'de Atatürk'ün Edirne Ziyaretinin
95. Yıl Dönümüne İlişkin Bilimsel Panel**

54-55

**"Atatürk ve Aile" Temalı Sergimizin
5. Durağı Edirne**

56-57

Basımı Yapılacak Eserler

58-59

09

BİLİM KURULU ÜYELERİNDEN

Prof. Dr. Belkıs KONAN

61-62

Prof. Dr. Mesut ÇAPA

63-66

Prof. Dr. Mustafa Sıtkı BİLGİN

67-69

Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDEĞER

70-71

Prof Dr. Ayten Sezer ARIĞ

72-74

10

HABERLEŞME ÜYELERİNDEN

Dr. Öğrt. Üyesi Gülben MAT

76-78

Prof. Dr. Efdal AS

79-81

01

BAŞKANLIK MAKAMI

Yazar, Senarist Tolga Aydoğan'dan ATAM Başkanı'na Ziyaret

Yazar, senarist ve gazeteci Tolga Aydoğan; ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınc'ı makamında ziyaret etti.

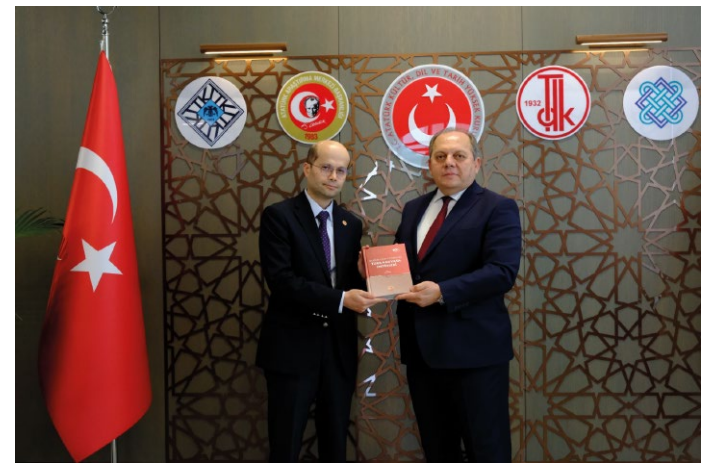

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kurul üyesi Dr. Ömer Çelen'den ATAM Başkanı'na Ziyaret

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) Kurul üyesi Dr. Ömer Çelen; ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ı makamında ziyaret etti, kitap ve hediye takdim etti. Kurumsal iş birlikleri görüşüldü, karşılıklı hediyeleşmeler gerçekleşti.

Anayasa Mahkemesi Başkanı, Yargıtay Başkanı ve Danıştay Başkanı'ndan ATAM Başkanı'na Ziyaret

Anayasa Mahkemesi Başkanı Kadir Özkaya, Yargıtay Başkanı Ömer Kerkez ve Danıştay Başkanı Zeki Yiğit; ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç'ı ziyaret etti.

Selanik Atatürk Evi Restorasyonun Ardından Yeniden Ziyarete Açıldı

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğduğu Selanik Atatürk Evi, kapsamlı bir restorasyon sürecinin tamamlanmasının ardından 9 Kasım 2025 tarihinde yeniden ziyarete açıldı. Açılış töreni, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy'un yanı sıra Türkiye ve Yunanistan devletinden üst düzey temsilcilerin katılımlarıyla gerçekleşti. Restorasyon çalışmaları sırasında, müzenin bilgilendirme panoları Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından gözden geçirilerek ziyaretçilere daha kapsamlı ve nitelikli içerik sunacak şekilde düzenlendi. Ayrıca Atatürk Evi'nin kitaplığı, Merkezimiz tarafından gerçekleştirilen bağışlarla zenginleştirilerek araştırmacılar ve ziyaretçilerin kullanımına sunuldu.

Açılışa, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç da heyete katılarak merkezimizin çalışmaları ve katkıları hakkında bilgi verdi.

Selanik Atatürk Evi, yenilenen yüzüyle ziyaretçilerini ağırlamaya devam ediyor.

Türk Akademisinin 15. Yıl Dönümü Etkinliği

Türk Akademisi'nin 15. Yıl Dönümü etkinliğine Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı BE Prof. Dr. Derya Örs, ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Doç. Dr. Zeki Eraslan, Türk Tarih Kurumu Başkanı Prof. Dr. Yüksel Özgen, Türk Dil Kurumu Başkanı Prof. Dr. Osman Mert davet edildi.

10 Kasım Atatürk'ü Anma Töreni Yüksek Kurum Yerleşkesinde Gerçekleştirildi

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'nun 10 Kasım Atatürk'ü Anma Töreni, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, devlet erkânı ve ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınc'ın katılımıyla yeni yerleşkede gerçekleştirildi. Tören, saygı duruşu, İstiklâl Marşı ve TİKA tarafından hazırlanan Selanik Atatürk Evi video gösterimiyle başladı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Atatürk'ü vefatının 87. yılında andı; Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Selanik Atatürk Evi'nin restorasyon sonrası ziyarete açıldığını duyurdu.

Törende, 29 Ekim’de yapılan açıklamada, 2025 Atatürk Uluslararası Barış Ödülü’nün Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri António Guterres’e verileceği belirtildi. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanı BE Prof. Dr. Derya Örs, ödülün Guterres’in küresel barış ve istikrarın güçlendirilmesine yönelik çabaları nedeniyle takdim edileceğini ifade etti.

ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, 10 Kasım Atatürk'ü Anma Günü Münasebetiyle Mesaj Yayımladı

**Cumhuriyetimizin banisi Gazi
Mustafa Kemal Atatürk'ü
ebediyete irtihalinin 87. yılında
rahmet ve minnetle yâd
ediyoruz.**

**Prof. Dr. Ahmet Kılınç
Atam Başkanı**

02

BİLİMSEL ETKİNLİKLER

ATAM Hacettepe Üniversitesi'nde "Cumhuriyet Dönemi Tarih Yazıcılığında Biyografi Paneli" Gerçekleştirdi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü ev sahipliğinde 4 Kasım 2025'te "Cumhuriyet Dönemi Tarih Yazıcılığında Biyografi Paneli" düzenledi. Açış konuşmaları Enstitü Müdürü ve ATAM Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ayten Sezer Arıg ile ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç tarafından yapıldı. Panelin ilk oturumunda Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı biyografi yazımının anlam dünyasını, Dr. Öğr. Üyesi Hakan Kaynar düşük görünürlüğe sahip kişilerin biyografilerini ele aldı.

Oturum, Tolga Aydoğan'ın Orhan Veli ve Sabahattin Ali biyografi çalışmaları üzerine değerlendirmeyle sürdü. İkinci oturumda Prof. Dr. Ahmet Özcan asker biyografileri, Doç. Dr. H. Seçkin Çelik ise İnönü biyografileri üzerine konuştu. Program, Doç. Dr. Çiğdem Dumanlı'nın biyografinin tarih yazımındaki yeri üzerine yaptığı sunumla tamamlandı.

PANEL: "CUMHURİYET DÖNEMİ TARİH YAZICILIĞINDA BİYOGRAFI"

Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
T.C. Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi iş birliğiyle

PROGRAM

10.40-11.00 - Açılış - Saygı Duruşu - İstiklâl Marşı - Atatürk Araştırma Merkezi Tanıtım Filmi - Açılış Konuşmaları

Açılış Konuşmaları:
Prof. Dr. Ayten Sezer Anş (HÜ Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Müdürü,
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi)
Prof. Dr. Ahmet Kılıç (Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı)
Prof. Dr. M. Cahit Güran (Hacettepe Üniversitesi Rektörü) (tekrirleri halinde)

11.00-12.30 - Birinci Oturum
Oturum Başkanı
Prof. Dr. Mustafa Yılmaz
(Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü
Emekli Öğretim Üyesi)

11.00-11.20 - Prof. Dr. Kurtuluş Kayalı
(Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih - Coğrafya
Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi)
*Biyografinin En Adısı "Kısırlı İnsan" "Drama
Dünyası" Anlatma Denemesidir*

11.20-11.40 - Dr. Öğr. Üyesi Hakan Kaynar
(Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih
Bölümü)
Meçhul İnsanların Biyografileri Nasıl Yazılabilir?

11.40-12.00 - Tolga Aydoğan
(Yazar)
*Biyografi Yazım Sürecinin Orhan Veli ve Sabahattin
Ali Kitapları Üzerinden Değerlendirmesi*

12.00-12.25 - TARTIŞMA - SORU-CEVAP
12.30-14.00 - Öğle Arası

14.00-15.30 - İkinci Oturum
Oturum Başkanı
Prof. Dr. Ayten Sezer Anş
(Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü)

14.00-14.20 - Prof. Dr. Ahmet Özcan
(Millî Savunma Üniversitesi Kara Harp Okulu
Tarih Bölümü)
Asker Biyografileri Üzerine Eleştirel Bir Bakış

14.20-14.40 - Doç. Dr. H. Seçkin Çelik
(Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap
Tarihi Enstitüsü)
İnkılabı Biyografileri Üzerine Bir Değerlendirme

14.40-15.00 - Doç. Dr. Çiğdem Dumanlı
(Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap
Tarihi Enstitüsü)
*Biyografi Tarihi Mükün Mü? Yerli ve Yabancı
Kaynaklarda Biyografinin Tarih Anlatımı
İçerisindeki Yeri*

15.00-15.25 - TARTIŞMA - SORU-CEVAP
15.30-16.00 - Genel Değerlendirme ve Kapanış

■ 4 Kasım 2025 Salı, 10.40-16.00
Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Prof. Dr. Tuğrul İnâl Salonu - Beytepe
Bilgi İçin: ait@hacettepe.edu.tr

“Atatürk ve Aile” Sergisi Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde Ziyarete Açıldı

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan ve daha önce Konya ile Tokyo’da sergilenen “Atatürk ve Aile” temalı çalışma, Atatürk sevgisinin üçüncü durağı olarak bu kez Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde ziyaretçileriyle buluştu. Sergi, 19 Kasım 2025 tarihinde düzenlenen törenle açıldı. Açılışa ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muharrem Özen, Prof. Dr. Belkıs Konan ile çok sayıda akademisyen ve öğrenci katıldı.

Açılış
19 KASIM 2025
SAAT: 14.00

**ATATÜRK
VE AİLE**
Sergisi

SERGI, ATATÜRK'ÜN AİLESİYLE OLAN İLİŞKİLERİNİ
YANSITAN KİŞİSEL BELGELER, FOTOĞRAFLAR,
HATIRALAR VE YAZIŞMALARIN YANI SIRA,
CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA AİLE KURUMUNA
YONELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN HUKUKİ VE SOSYAL
DÜZENLEMELERE DAİR ARŞİV BELGELERİNİ
İÇERMEKTEDİR.

YER: ANKARA ÜNİVERSİTESİ HUKUK
FAKÜLTESİ BİNASI A BLOK KAT:1
ÇANKAYA/ANKARA

bilgi@atm.gov.tr
www.atm.gov.tr

TARİH: 19-26 KASIM

Sergi, Atatürk'ün aile kavramına bakışını, aile kurumuna verdiği önemi ve erken Cumhuriyet dönemindeki modernleşme sürecini fotoğraflar, hatıralar ve arşiv belgeleri üzerinden ziyaretçilere sunmaktadır.

“Atatürk ve Aile” Sergisi, 26 Kasım'a kadar Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi A Blok 1. Katta misafirlerini ağırladı.

ATAM “Ankara Hukuk Mektebi”nin 100. Yılı Paneli”ni Düzenledi

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi ev sahipliğinde 19 Kasım 2025'te “Ankara Hukuk Mektebi'nin 100. Yılı Paneli”ni gerçekleştirdi. Program, ATAM Tanıtım Filmi ve Fakültenin 100. yılına özel hazırlanan video gösterimiyle başladı.

Açış konuşmaları Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muharrem Özen ile ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç tarafından yapıldı. Moderatör Prof. Dr. Erdal Onar yönetimindeki panelde; Prof. Dr. Nevin Ünal, Prof. Dr. Ahmet Nadi Günal ve Prof. Dr. Ülker Gürkan Ankara Hukuk Mektebi'nin tarihi, geleneği ve hafızası üzerine sunumlar gerçekleştirdi.

Program sonunda ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç ve Dekan Prof. Dr. Muharrem Özen, panelistlere katılım belgeleri ve ATAM yayınlarını takdim etti.

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BİLİM KURULU HEYETİNİN ANITKABİR ZİYARETİ

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) Bilim Kurulu üyelerinden oluşan heyet, 28 Kasım tarihinde, ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç başkanlığında Kasım 2025 Bilim Kurulu Olağan Toplantısı çerçevesinde Anıtkabir’i ziyaret etti.

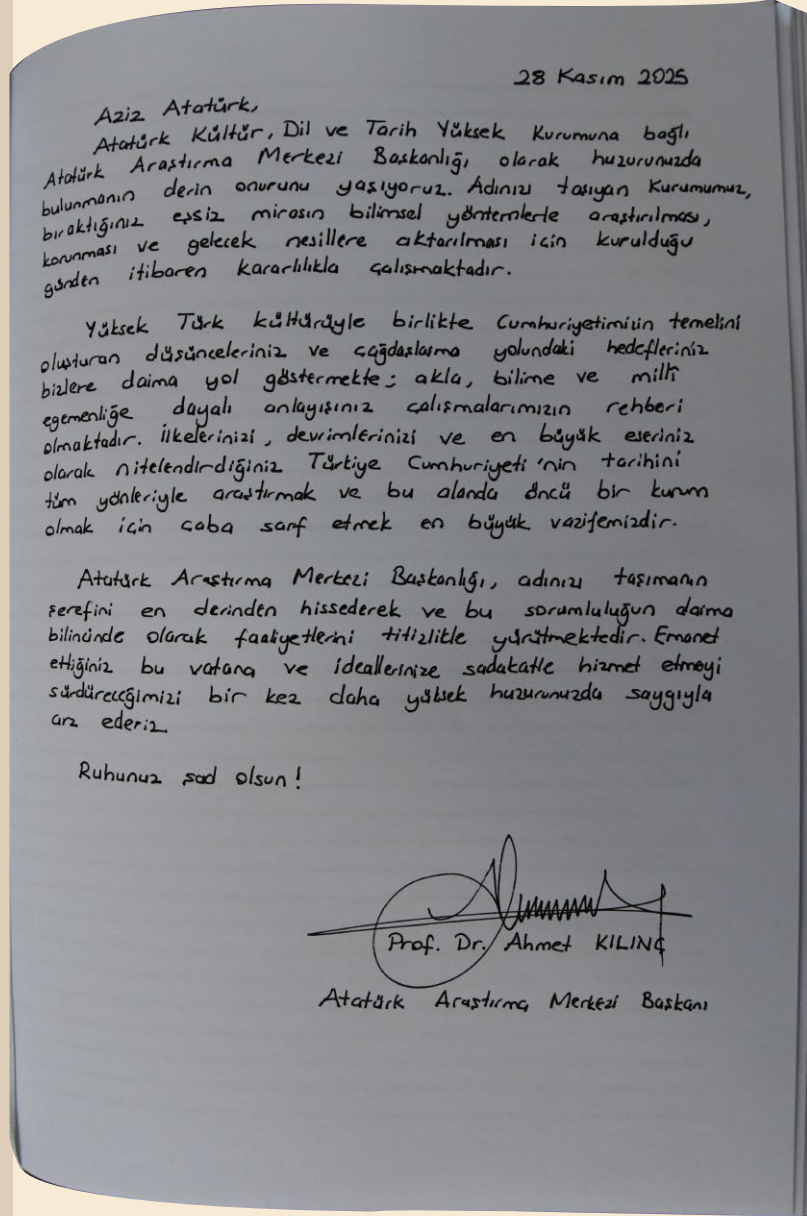
Devlet töreni şeklinde gerçekleştirilen ziyarette heyet, Aslanlı Yol'dan yürüyerek Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün mozolesine ulaştı. Kırmızı ve beyaz karanfillerden oluşan çelenğin mozoleye sunulmasının ardından saygı duruşunda bulunuldu. Ziyaret, Misak-ı Millî Kulesi'nde Anıtkabir Özel Defteri'nin imzalanmasıyla sona erdi.

Prof. Dr. Ahmet Kılınç el yazısıyla Atatürk'ün Huzurunda

Bu metin, Prof. Dr. Ahmet Kılınç tarafından, Atatürk'ün aziz hatırasına duyulan derin saygı ve bağlılığın bir nişanesi olarak kendi el yazısıyla kaleme alınmıştır. Cumhuriyetimizin kurucusuna duyulan minnetin en içten ifadelerini taşıyan bu satırlar, Atatürk Araştırma Merkezi Başkanının gönülden gelen duygularını yansıtmaktadır.

ATATÜRK'ÜN AİLE HAYATINA IŞIK TUTAN "ATATÜRK VE AİLE SERGİSİ"

Atatürk Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan daha önce Konya, Tokyo ve Ankara Üniversitesi'nde sergilenen serginin dördüncü durağı olan "Atatürk ve Aile Sergisi, 28 Kasım tarihinde kurum yerleşkemizde düzenlenen törenle ziyarete açıldı.

ATAM'ın özel arşivinden seçilen belge, fotoğraf, gazete kupürleri ve hatıralardan oluşan sergi, Atatürk'ün aile hayatına ve aileye verdiği öneme dair kapsamlı bir perspektif sunuyor.

Sergiye ilişkin AA muhabirine açıklama yapan ATAM Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç şunları söyledi: “Sergimiz, belgelerle Atatürk’ün söylev ve demeçlerini buluşturan bütüncül bir çalışma niteliğinde. Atatürk’ün aileye verdiği kıymeti, güç koşullar altında dahi koruduğunu belgeler ve fotoğraflarla görmek mümkün.”

Kılınç, 2025 Aile Yılı kapsamında farklı şehirlerde de serginin açılmaya devam edeceğini belirtti.

ATAM Bilim Kurulu Toplantısı Gerçekleştirildi

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) Bilim Kurulu Toplantısı, 28 Kasım tarihinde, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yerleşkesinde yapıldı.

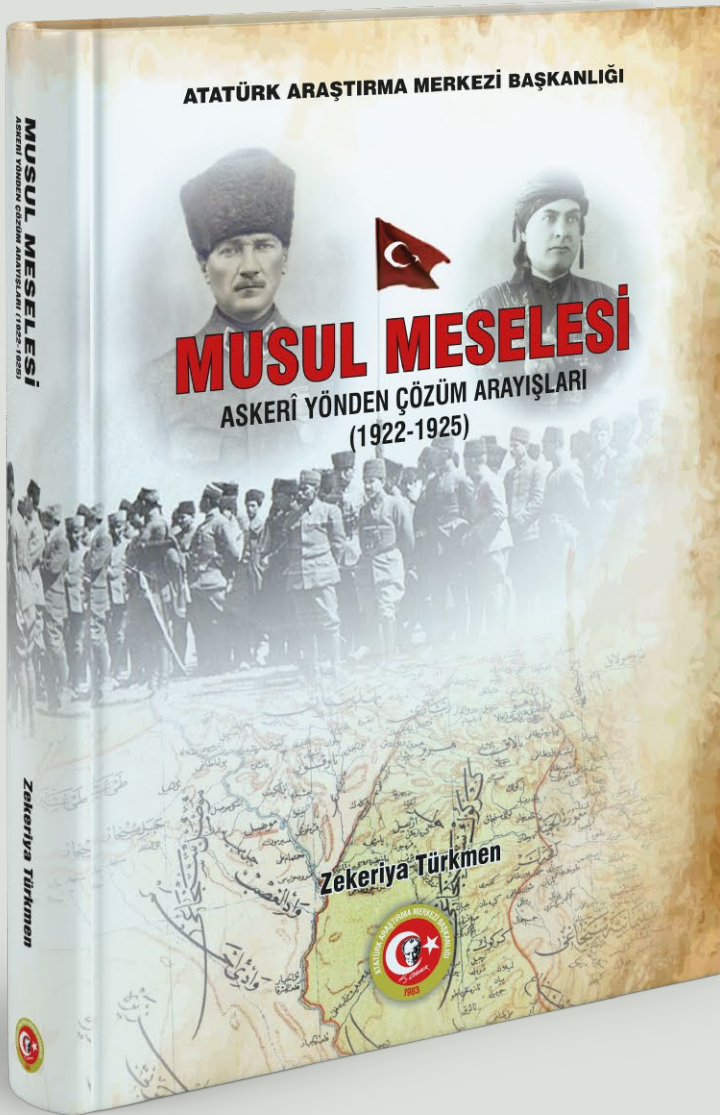
Toplantıya Bilim Kurulu üyeleri katıldı ve ATAM'ın yıl boyunca yürüttüğü bilimsel faaliyetler, yayın çalışmaları, araştırma projeleri ile gelecek dönem planlamaları kapsamlı bir şekilde ele alındı. Yeni seçilen bilim kurulu üyelerine ve yenilenen bilim kurulu üyelerine beratları takdim edildi. Kol ve komisyonlar belirlendi. Görüş ve değerlendirmelerin ardından toplantı sona erdi.

03

YAYINLAR

Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Türkmen'in "Musul Meselesi Askerî Yönden Çözüm Arayışları (1922-1925)" Başlıklı Eseri ATAM Yayınları Arasındaki Yerini Aldı

Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Türkmen tarafından kaleme alınan "Musul Meselesi Askerî Yönden Çözüm Arayışları (1922-1925)" başlıklı eserin üçüncü baskısı, 17 Kasım 2025 tarihinde Atatürk Araştırma Merkezi Yayınları arasında yerini almıştır. Eserde, Millî Mücadele ve Lozan sürecinde Musul meselesine askerî yönden çözüm arayışları ele alınmakta; Milis Yarbayı (Ali) Şefik Özdemir Bey'in Musul vilayetine yönelik özel birlik harekâtı, dönemin arşiv belgeleri ışığında okuyucuya sunulmaktadır.

Söz konusu çalışmanın, günümüzde bölgede hâlâ devam eden istikrarsızlıkların tarihsel kökenlerini anlamaya katkı sağlaması; ayrıca bölgesel bir aktör olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğe yönelik dış politika perspektifinin şekillendirilmesine akademik düzeyde ışık tutması temenni edilmektedir.

Eseri satın almak için
QR kodu okutabilirsiniz

04

ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Atatürk Ansiklopedisi Gelişmeye Devam Ediyor

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Atatürk Ansiklopedisi Mobil Uygulaması Hayata Geçti

Hemen İndirin
App Store

Hemen İndirin
Google Play

ATATÜRK
ANSİKLOPEDİSİ

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün doğumundan ölümüne kadar uzanan süreçte; yaşadığı mekânlar, başlattığı, yönettiği ya da yönlendirdiği, Türk ulusunun geleceğinin şekillenmesinde, toplumun yapılanmasında etkili olan olay ve olgular, gerçekleştirdiği inkılap ve dönemin tarihî şahsiyetleri hakkında birincil, güvenilir kaynaklara dayalı bilgi vermek amacıyla 29 Ekim 2020 tarihinde yayım hayatına başlayan ve sonrasında gelen taleplerle madde kapsamını 1960 yılına kadar genişleten "Atatürk Ansiklopedisi"nde madde sayısı Kasım ayı itibarıyla 1379'a ulaşmış ve resmî ağ sayfası erişim sayısı 11.369.250'i geçerek 12 milyonaya yaklaşmıştır. 19 Mayıs 2025'te mobil uygulaması da hayata geçirilen Atatürk Ansiklopedisi kullanıcıların doğrulanmış ve güvenilir bilgilere her zaman ve her yerden erişimini sağlamaya 2025 yılı Kasım ayı Bilim Kurulu toplantısı sonrası da devam edecektir.

ANSİKLOPEDİDE Tümü

AHMET MUHTAR MO
Diplomat, Siyasetçi
Ahmet Muhtar Bey, 8 Kasım 1870'te (H. 1289) İstanbul'da doğmuştur. Babası Birinci Sınıf Dava Vekilleri, annesi Zehra Hanım'dır. Eğitim hayatına Çanakkale'de başlamıştır.
Asil Kaya

WILSON (1893-1972)
Amerika Birleşik Devletleri'nin Türkiye Büyükelçisi
Diplomat
28 Şubat 1893 tarihinde Amerika Birleşik Devletleri'nin Massachusetts eyaletine bağlı Palatka kasabasında doğmuştur. Babası Woodrow Wilson (1847-1906) Florida'da end...
Doğan Can Aktan

SAFFET ARIKAN (1887-1947)
Türk Askeri, Devlet Adamı, Siyasetçi Ve Diplomat
Saffet Arıkan, 26 Kasım 1887'de Erzincan'da doğmuştur. Bazı kaynaklarda doğum tarihi 1888 olarak gösterilse de askerî kayıtlarda "Rûmi 1302" olarak yer almakta, bu da Miladi takvimde 1887'ye kar...
Esra Müjgan Karataş

TAHİR ALANGU (1915-1973)
Eleştirmen, Halk Bilimci, Çevirmen, Edebiyat Öğretmeni
Tahir Alangu, 24 Aralık 1915'te, İstanbul'da Beşiktaş'ın Muradiye Mahallesi'nde doğmuştur. Ancak nüfus cüzdanı 14 Temmuz 1916 tarihinde alınmış ve doğum tarihi olarak bu tarih yazılmıştır. Asıl adı M...
Havva Özer Hafçı

HAKKİ ATAMULU (1912-2006)
Türk Heykeltıraş
Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk heykeltıraşlarından Hakkı Atamulu, 7 Nisan 1912 tarihinde, o dönemde Nevşehir'in bir köyü olan, eski adıyla Melagobia olarak bilinen bugünkü Derinkuyu ilçesinde dünyaya gel...
Eray Karaketir

BEHÇET NECATİGİL (1916-1979)
Türk Şair, Yazar, Çevirmen, Edebiyat Öğretmeni
Behçet Necatigil, 14 Nisan 1916'da İstanbul Fatih'te dünyaya gelmiştir. Tam adı Mehmet Behçet Gönül'dür. Babası, Sarıyer ve Beyoğlu müftülükleri yapmış olan müderris, vaiz Mehmet Necati Efendi, annesi...
Havva Özer Hafçı

Görüntülenme Sayısı: 11.369.763

Atatürk Ansiklopedisine
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Atatürk Ansiklopedisi, Beş Yılda 11 Milyondan Fazla Kez Ziyaret Edildi

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

**ATATÜRK ANSİKLOPEDİSİ
GELİŞMEYE DEVAM EDİYOR**

**YENİ
GELİŞME**

**Atatürk
Ansiklopedisi
5 Yılda
11 Milyondan
Fazla
Ziyaret aldı.**

Atatürk
Ansiklopedisine
ulaşmak için

atam.gov.tr

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç, Anadolu Ajansına yaptığı açıklamada Atatürk Ansiklopedisinin dijital ortamda hızla büyüdüğünü ve bugüne kadar 1379 maddeye ulaştığını belirtti. Kılınç, çevrim içi platformun beş yılda 11 milyondan fazla ziyaret aldığını ifade etti.

Henüz tamamlanmamış bir çalışma olan ansiklopedinin, yeni akademik bulgular doğrultusunda sürekli güncellendiğini vurgulayan Kılınç, bu sayede Kurumun yapay zekâya doğru, güvenilir ve millî menfaatlere uygun veri sağlanmasına katkı sunduğunu söyledi.

Atatürk Ansiklopedisi hem çevrim içi erişimle hem de mobil uygulamasıyla Atatürk, Millî Mücadele ve Cumhuriyet tarihi üzerine doğrulanmış akademik içerik sunmaya devam etmektedir.

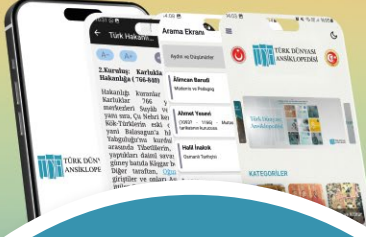
05

TÜRK DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDEN

Türk Dünyası Ansiklopedisi Zenginleşmeye Devam Ediyor

T.C.
ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU
ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI

Türk Dünyası Ansiklopedisi Mobil Uygulaması Hayata Geçti

Hemen İndirin
App Store

Hemen İndirin
Google Play

TÜRK DÜNYASI
ANSİKLOPEDİSİ

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun 38 No'lu toplantısı, 21 Kasım 2025 tarihinde gerçekleştirilmiş, toplantı kapsamında 50 gündem maddesi görüşülmüştür. Yapılan değerlendirmeler sonucunda: 19 maddenin ansiklopedide yayımlanmasına, 12 maddenin inceleyicilere gönderilmesine ve belirlenen yeni madde başlıklarının yazarlara sipariş edilmesine karar verilmiştir.

60 binin üzerinde ziyaretçi alan Ansiklopedi'de yayımlanan toplam madde sayısı 311'e ulaşmış olup Ansiklopedi'ye son eklenen içerikler arasında Oğuz Kağan, Kudüs, Uygur Hukuku gibi maddeler dikkat çekmektedir.

ANSİKLOPEDİDE YENİ

KUDÜS
Üç Semavi Din Tarafından Kutsal Kabul Edilen Şehir
Medeniyetler beşiği ve peygamberler diyarı olan Kudüs, İslam, Hristiyanlık ve Yahudiliğin ortak kutsal kabul ettiği yegâne şehirdir. Ne var ki şehre atfedilen bu değer ve itibar...
Fatma Akkuş Yiğit

OGUZ KAĞAN
Türklerin Destanı Atası
Oğuz Kağan Destanı veya diğer bir deyişle Oğuz-nâmeler Türk edebiyatının hiç şüphesiz en kıymetli hazinelerinden birisidir. İçerisinde köklü bir tarih ve kültür unsuru yatan Oğuz-nâmeler, bilindiği üzere...
Saadetin Yağmur Gömeç

BAYBARS
1260-1277 Yılları Arasında Hükmeden Memlük Sultanı
Bir Kıpçak Türkü olan Baybars 1223 veya 1230 yılında Kıpçak topraklarında doğdu. Kıpçak Türklerinden Ulubaru zümresine mensup Borçoğlu (Barçalı/Bortlu) boyundandır. Kaynaklarda zikredildiğine göre Bay...
Fatma Akkuş Yiğit

HEZÂRFEN HÜSEYİN EFENDİ
XVII. Yüzyıl Osmanlı Devleti Adanı, Tarihçisi Ve Âlimi
İstanbul (Cos) adasında doğmuştur. İlk tahsilini İstanbul'da almış, daha sonra İstanbul'a gelmiştir. Bir dönem devlet hizmetinde bulunmuş, sonrasında devlet adamlığını bırakarak kendini ilme ve eser t...
Hatice Kübra Tekdemir

BAKÜ
Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Başkenti Ve En Büyük Şehridir.
Bakü, Azerbaycan Cumhuriyeti'nin başkenti ve en büyük şehridir. Hazar Denizi'nin batı kıyısında, Abşeron Yarımadası üzerinde yer alan kent, tarih boyunca Kafkasya ve Yakın Doğu'nun siyasi ve kültürel ...
Özgür Türker

NİNA NİKOLAYEVNA SURAZAKOVA
(1925-1998)-Altaylı Kadın Filolog, Akademisyen
Nina Nikolayevna Surazakova 15 Mart 1925 tarihinde Rusya Federasyonu'na bağlı Altay Özerk Cumhuriyeti, Çemal aymağı, Besspeltir köyünde dünyaya geldi. Babası Nikolay Vasilyeviç Surazakov, dönemin kolho...
Harun Arslantürk

06

FUARLAR

ATAM, 7. Doğu Anadolu Erzurum Kitap Fuarı'nda Okurlarıyla Buluştu

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM), 21-30 Kasım 2025 tarihleri arasında Erzurum Recep Tayyip Erdoğan Kültür Merkezi'nde düzenlenen 7. Doğu Anadolu Erzurum Kitap Fuarı'nda yer aldı. Kurum yayınlarından oluşan kapsamlı bir seçkiyle fuarda stand açan ATAM, ziyaretçilere güncel yayınlarını tanıtmaya ve inceleme fırsatı sundu. Fuar katılan

kitap severler, ATAM standında hem eserleri yakından görme hem de araştırmalar hakkında bilgi alma imkânı buldu.

ATAM, kültür ve araştırma alanındaki çalışmalarını paylaşmaya devam ederek fuar boyunca okurlarıyla verimli bir etkileşim gerçekleştirdi.

ATAM, 8. Şanlıurfa Kitap Fuarı'nda Okurlarıyla Buluştu

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM), 21-30 Kasım 2025 tarihleri arasında Şanlıurfa Fuar Merkezi'nde düzenlenen 8. Şanlıurfa Kitap Fuarı'nda yer aldı.

Kurum yayınlarından oluşan kapsamlı bir seçkiyle fuarda stand açan ATAM, ziyaretçilere eserlerini tanıtmaya ve inceleme fırsatı sundu. Fuara katılan kitap

severler, ATAM standında yayınlar hakkında bilgi edinme ve kurumun araştırma çalışmalarını yakından görme imkânı buldu.

ATAM, kültür ve araştırma alanındaki katkılarını paylaşmaya devam ederek fuar boyunca okurlarıyla verimli bir etkileşim gerçekleştirdi.

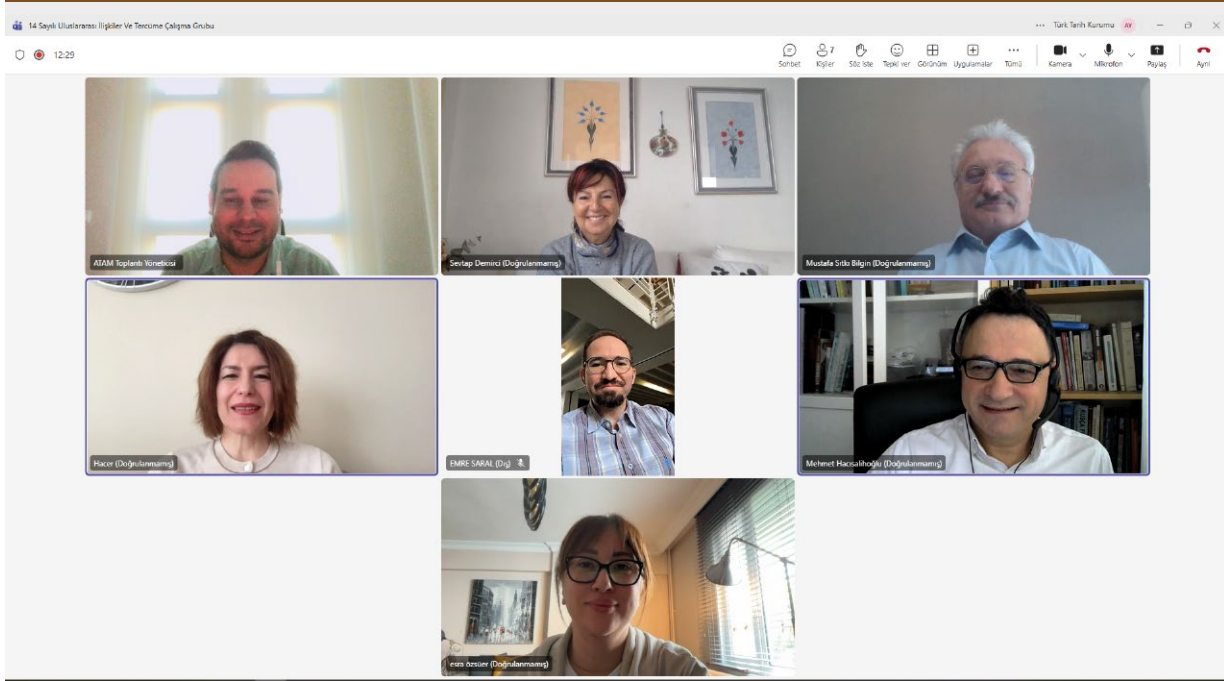
KURUM İÇİ FAALİYETLER

ATAM Müdürler Toplantısı Gerçekleştirildi

5 Kasım 2025 tarihinde, Kurum Başkanı Prof. Dr. Ahmet Kılınç başkanlığında, başkan yardımcısı ve ilgili birim müdürlerinin katılımıyla aylık müdürler toplantısı gerçekleştirildi. Toplantıda kurumun stratejik hedefleri doğrultusunda yürütülen iş ve işlemler değerlendirildi. Birimler arası koordinasyonun güçlendirilmesi, bilgi akışının artırılması ve devam eden projelerin takibi ele alındı. Ayrıca tespit edilen aksaklıklar görüşülerek çözüm önerileri üzerinde duruldu. Toplantının, kurum içi verimlilik ve etkinliğin artırılmasına önemli katkı sağladığı belirtildi.

Uluslararası İlişkiler ve Tercüme Çalışma Grubu'nun 14. Toplantısı Gerçekleşti

Genel durumun değerlendirilmesi ve 2026 yılı için önerilerin alınması gündemiyle düzenlenen toplantı 7 Kasım 2025 Cuma günü gerçekleştirildi. Yapılacak etkinlikler için iş birliklerinin sağlanabilmesi amacıyla çeşitli kurumlara ziyaretler düzenlenmesi teklif edildi ve 2026 yılı için etkinlik önerileri sunuldu.

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun 38 No'lu Toplantısı Yapıldı

Türk Dünyası Çalışma Grubu'nun 38 No'lu toplantısı, 21 Kasım 2025 tarihinde gerçekleştirilip, toplantı kapsamında 50 gündem maddesi görüşüldü.

ATAM'da Uzmanlar Toplantısı Gerçekleştirildi

Atatürk Araştırma Merkezi bünyesinde görev yapan kariyer uzmanları, 25 Kasım tarihinde düzenli çalışma toplantılarında bir araya geldi. Toplantıda yürütülen bilimsel araştırmaların kurumsal hedeflerle uyumu değerlendirildi. Uzmanlar arasında bilgi ve deneyim paylaşımının artırılması amaçlanırken, karşılaşılan sorunlara ortak çözüm önerileri geliştirildi. Bu toplantıların bilimsel üretimin niteliğine ve kurumsal verimliliğe önemli katkı sağladığı ifade edildi.

ATAM 2026 Yılı Yurt İçi Eğitim Bursları Başvuruları ve Mülakatları

2026 YILI EĞİTİM VE ARAŞTIRMA BURSLARI

SOSYAL BİLİMLERİ TERCİH EDEN ÖĞRENCİLERE DESTEK

BAŞVURU 11-18 KASIM 2025

Başvurular 18 Kasım 2025
Saat: 17.00'de bitecektir.

- Yüksek Lisans (10.000 TL)
- Doktora (15.000 TL)

TÜRK DİL KURUMU : tdkburs@tdk.gov.tr

TÜRK TARİH KURUMU: bursyilisans@ttk.gov.tr
bursdoktora@ttk.gov.tr

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ : burs@atam.gov.tr

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ : burs@akmb.gov.tr

Ayrıntılı Bilgi İçin : burs.ayk.gov.tr

Atatürk Araştırma Merkezi (ATAM) tarafından 2026 yılı Ocak ayı itibarıyla verilecek olan yurt içi yüksek lisans ve doktora bursları için başvurular 11-18 Kasım 2025 tarihleri arasında alınmıştır. Başvurular, www.turkiye.gov.tr adresinde yer alan e-Hizmetler bağlantısındaki Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu başlığı altındaki uygulama üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Burs başvurusu yapan adaylar için mülakatlar, 11 Aralık 2025 tarihinde saat 10.00'da ATAM Başkanlığı Bilkent Yerleşkesi'nde (Üniversiteler Mah., 1604. Cadde No:3, Çankaya/Ankara) düzenlenmiştir.

Detaylı bilgi ve iletişim için:

- Web: burs.ayk.gov.tr
- E-posta: burs@atam.gov.tr

ATAM, akademik kariyer hedefleyen gençlere başarılar diler.

08

YAKINDA

ATAM, 10 Aralık'ta Trabzon ve Batum Barış Konferansları Belgelerine İlişkin Bilimsel Çalıştay Düzenleyecek

Atatürk Araştırma Merkezi, 10 Aralık 2025'de Ankara'daki merkez binasında düzenleyeceği çalıştayda, Gürcistan Ulusal Arşivi tarafından yayımlanan "Trabzon ve Batum Barış Konferansları – Belgeler ve Materyaller (1918)" adlı eseri bilimsel açıdan değerlendirecek. Çalıştayda, eserin Türkçeye kazandırılmasının sağlayacağı katkılar ele alınacak ve Osmanlı–Güney Kafkasya ilişkilerine dair yeni araştırma başlıkları belirlenecek. Ayrıca 1918'de Osmanlı Devleti ile Güney Kafkasya temsilcileri arasındaki müzakereleri içeren bu yayının içerik ve yöntem özellikleri tartışılacak; Türkiye–Gürcistan arasında tarih ve arşivcilik alanındaki iş birliği olanakları değerlendirilecek. Toplantı sonunda, eserin Türkçeye çevrilmesine yönelik bir değerlendirme raporu hazırlanacak ve ortak araştırma ile çeviri projeleri için zemin oluşturulacak. Çalıştay çıktılarının, diplomasi tarihi ve Türk–Gürcü ilişkileri üzerine yapılacak akademik çalışmalara yön vermesi hedeflenmektedir.

Uluslararası Trabzon ve Batum Barış Konferansları (1918) Çalıştayı

Moderatör

Prof. Dr. Ahmet Kılıç

Katılımcılar

Dr. Irakli Iakobashvili

Prof. Dr. Enis Şahin

Prof. Dr. Roin Kavrelshvili

Doç. Dr. Yunus EKİCİ

Dr. Öğr. Üyesi Maia Meskhidze

Dr. Öğr. Üyesi Yeliz Usta

Arş. Gör. Azranur Özen

Trabzon, Mart, 1918

Çalıştayı Konusu

Trabzon ve Batum Barış Konferansları (1918) ve bu konferanslarla ilgili Gürcistan arşivlerinde bulunan belgelerin Irakli Iakobashvili'nin "Trabzon ve Batum Barış Konferansları - Belgeler ve Materyaller (1918)" adlı eseri kapsamında değerlendirilmiştir.

Çalıştayı Amacı

Türkiye ve Gürcistan arasında tarih, diplomasi tarihi, arşivcilik ve yayıncılık alanlarında olası iş birliği imkanlarının değerlendirilmesi; iki ülkenin arşiv materyalleri arasında karşılaştırmalı bir perspektif geliştirilmesi; araştırmacılar için ortak projelerin temellerinin atılmasıdır.

bilgiatam.gov.tr
www.atam.gov.tr

10.12.2025

14.00-17.00

ATAM 3. Kat Toplantı Salonu
(Üniversiteler Mah. Toplum Cad. No.5
Çankaya-ANKARA/TÜRKİYE)

ტრაპიზონისა და ბათუმის კონფერენციები (1918)საერთაშორისო სამუშაო სემინარი

მოდერატორი

პროფესორი აჰმეტ კილიჩი

მონაწილეები

დოქტორი ირაკლი იაკობაშვილი

პროფესორი ენის შაჰინი

პროფესორი როინ კავრელიშვილი

ასოცირებული პროფესორი იუნუს ეკიცი

ასისტენტ-პროფესორი, დოქტორი მაია მესხიძე

ასისტენტ-პროფესორი, დოქტორი იელიზ უსტა

ასისტენტ-მკვლევარი აზრანურ ოზენი

Trabzon, Mart, 1918

სემინარის თემა

ტრაპიზონისა და ბათუმის სამუშაო კონფერენციები (1918) და ამ კონფერენციებთან დაკავშირებული ირაკლი იაკობაშვილის წიგნი: "ტრაპიზონისა და ბათუმის სამუშაო კონფერენციები - დოკუმენტები და მასალები (1918)". გათვალისწინებული საკითხების არქივებში დაცული ისტორიული დოკუმენტების შეფასება.

სემინარის მიზანი

თურქეთისა და საქართველოს შორის პოტენციური თანამშრომლობის შესაძლებლობების შეფასება ისტორიის, დიპლომატიის ისტორიის, არქივმცოდნეობისა და საკანონმდებლო სფეროების პოზიციებიდან; ორი ქვეყნის საარქივო მასალების შედარებითი პერსპექტივის შემუშავება; მკვლევარებისთვის საინფორმაციო ერთობლივი პროექტებისთვის საფუძვლის ჩაყრა.

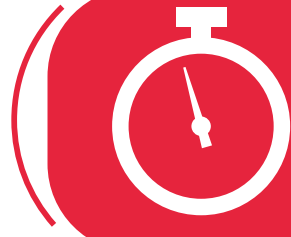
bilgiatam.gov.tr
www.atam.gov.tr

10.12.2025

14.00-17.00

ათათურქის კვლევითი ცენტრი, მე-3 სართული,
საკონფერენციო დარბაზი
(უნივერსიტეტის უბანი, თოფლუხის ქუჩა No.5
ჩანქაია-ანკარა/თურქეთი)

**YENİ FUAR
ÇOK YAKINDA**

ATAM Yayınları İstanbul T  YAP'ta

“ATAM, 13–21 Aralık tarihleri arasında İstanbul T  YAP Kitap Fuarı'nda yer alarak yayımlarını okuyucularla buluşturacak.”

İ S T A N B U L KİTAP FUARI

42. Uluslararası İstanbul Kitap Fuarı

13 - 21 Aralık 2025

ATAM, 20 Aralık'ta Edirne'de Atatürk'ün Edirne Ziyaretinin 95. Yıl Dönümüne İlişkin Bilimsel Panel Düzenleyecek

Atatürk Araştırma Merkezi, 20 Aralık'ta Edirne'de düzenleyeceği panelde, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Edirne'ye gerçekleştirdiği ziyaretin 95. yıl dönümünü bilimsel bir çerçevede ele alacaktır. Panelde, bu tarihsel olayın toplumsal, siyasi ve kültürel yansımaları ile ziyaretin bölgesel kalkınma, eğitim ve kültür politikalarına katkıları tartışılacaktır. Etkinlikte ayrıca Atatürk'ün ziyaretinin dönemin idari yapısı, toplumsal dönüşümleri ve modernleşme süreçleri üzerindeki etkileri; döneme ait belgeler, tanıklıklar ve güncel literatür ışığında incelenecektir. Ziyaretin Edirne'nin siyasi, sosyal ve kültürel gelişimindeki rolü disiplinlerarası yaklaşımlarla değerlendirilerek araştırmacılar arasında akademik etkileşim teşvik edilecektir. Panelin sonunda, ziyaretin bölgesel ve ulusal düzeyde oluşturduğu etkilerin bilimsel açıdan yeniden yorumlanması ve konunun literatürde daha güçlü bir yer edinmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

21 ARALIK 1930

21 Aralık 2025
Pazar

14.00-16.30

Edirne Belediyesi Atatürk
Kültür Merkezi ve Belediye
Konservatuvar Binası
Büyük Salon EDİRNE

ATATÜRK'ÜN EDİRNE ZİYARETİNİN 95. Yılı Paneli

Moderatör

**Prof. Dr.
Ahmet KILINÇ**
ATATÜRK
ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANI

Panelist

**Dr. Öğretim Üyesi
Veyisi AKIN**
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
"Millî Mücadele'de
Atatürk ve Edirne Davası"

Panelist

**Prof. Dr.
Nurten ÇETİN**
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
(ATAM BİLİM KURULU ASLİ ÜYESİ)

Panelist

**Doç. Dr.
Ercan YILMAZ**
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
"Edirne Atatürk Anıtı"

ATAM, 21 Aralık'ta Edirne'de “Atatürk ve Aile” Temalı Sergiyi Ziyaretçilerle Buluşturacak

Atatürk Araştırma Merkezi, daha önce Konya, Tokyo, Ankara Üniversitesi ve Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu yerleşkesinde gerçekleştirilen, 5. kez 21 Aralık'ta da Edirne'de açacağı “Atatürk ve Aile” temalı sergide, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aile hayatını ve Cumhuriyet'in ilk yıllarında aile kurumuna verilen önemi ele alacaktır. Sergide, Atatürk'ün ailesiyle ilişkilerini yansıtan kişisel belgeler, fotoğraflar, hatıralar ve yazışmaların yanı sıra dönemin aileye dair hukuki ve sosyal düzenlemelerini içeren arşiv kaynakları yer alacaktır. Etkinlikte ayrıca Atatürk'ün Türk aile yapısına ilişkin söylemleri, eğitim ve kadın hakları üzerinden aileyi güçlendirmeye yönelik girişimleri ve aile kurumunun modernleşmedeki rolü değerlendirilecektir. 2025'in Türkiye'de “Aile Yılı” ilan edilmesi sebebiyle düzenlenen sergi, Atatürk'ün aile kavramına bakışını, manevi evlatları ve yakın çevresiyle ilişkilerini bilimsel belgeler ışığında sunacaktır. Bu kapsamıyla sergi, Atatürk'ün aileye dair bireysel yaklaşımını ve Cumhuriyet'in kuruluş sürecinde aile kurumuna atfettiği stratejik konumu bütüncül bir biçimde görünür kılmayı amaçlamaktadır.

Açılış
21 ARALIK 2025
SAAT: 11.00

Sergisi

**SERĞİ, ATATÜRK'ÜN AİLESİYLE OLAN İLİŞKİLERİNİ
 YANSITAN KİŞİSEL BELGELER, FOTOĞRAFLAR,
 HATIRALAR VE YAZIŞMALARIN YANI SIRA,
 CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA AİLE KURUMUNA
 YÖNELİK GERÇEKLEŞTİRİLEN HUKUKİ VE SOSYAL
 DÜZENLEMELERE DAİR ARŞİV BELGELERİNİ
 İÇERMEKTEDİR.**

TARİH: 21-28 ARALIK 2025

**EDİRNE BELEDİYESİ TARİHİ BİNASI
 BABADEMİRTAŞ, MİMAR SİNAN CD.
 NO:1, 22000 MERKEZ/EDİRNE**

bilgi@atam.gov.tr -
 www.atam.gov.tr

**YENİ BASKI
ÇOK YAKINDA**

“Paylaşım Tasarıları Çerçevesinde Orta Doğu’nun Şekillendirilmesi (1918–1945)” Yakında Okuyucuyla Buluşuyor

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı tarafından hazırlanan eser, Birinci Dünya Savaşı’ndan İkinci Dünya Savaşı’na uzanan dönemde Orta Doğu coğrafyasının büyük güçlerin paylaşım planları doğrultusunda nasıl yeniden şekillendirildiğini ele alıyor. Bölgede manda yönetimlerinin kurulması, yeni siyasal yapıların oluşturulması, sınır düzenlemeleri, etnik ve dini toplulukların konumu gibi kritik başlıklar kapsamlı bir tarihsel çerçevede inceleniyor.

Orta Doğu’nun modern dönemini anlamaya katkı sağlayan çalışma, araştırmacılar için önemli bir başvuru kaynağı niteliğindedir. Eser, Aralık ayında okuyucuyla buluşacaktır.

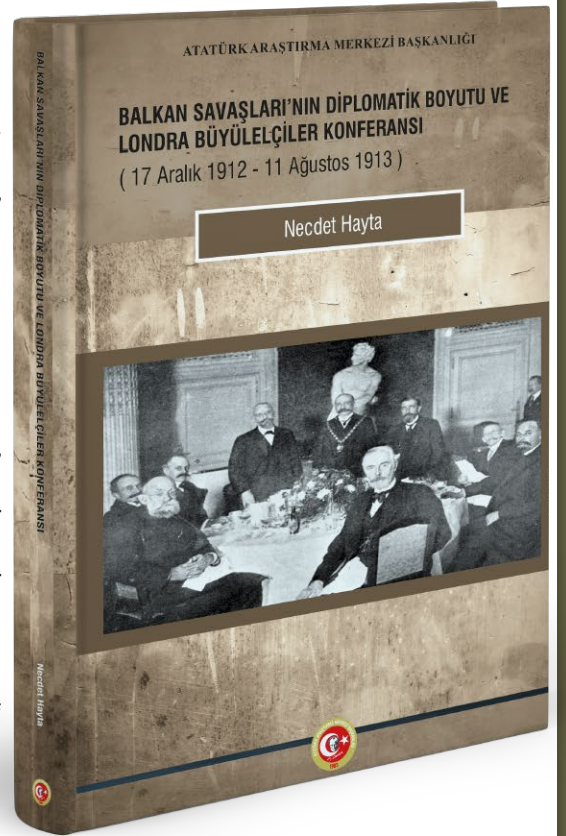

Balkan Savaşları'nın Diplomatik Boyutu ve Londra Büyükelçiler Konferansı (17 Aralık 1912 – 11 Ağustos 1913)

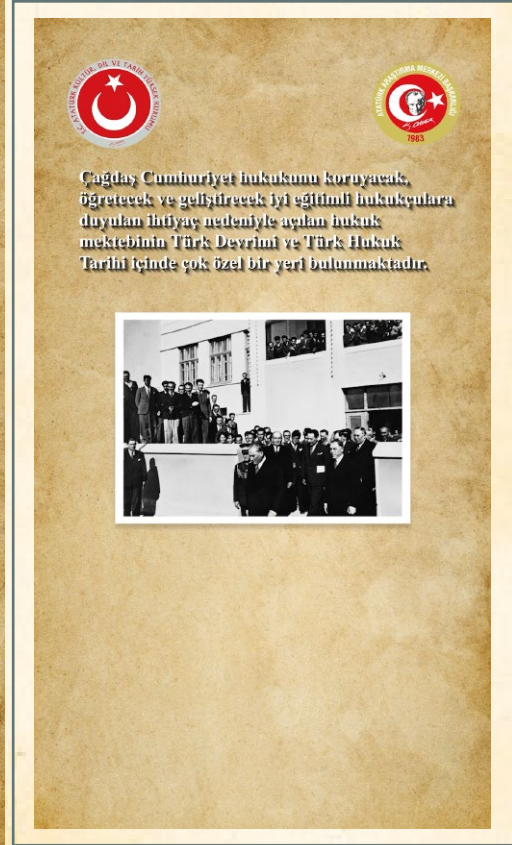
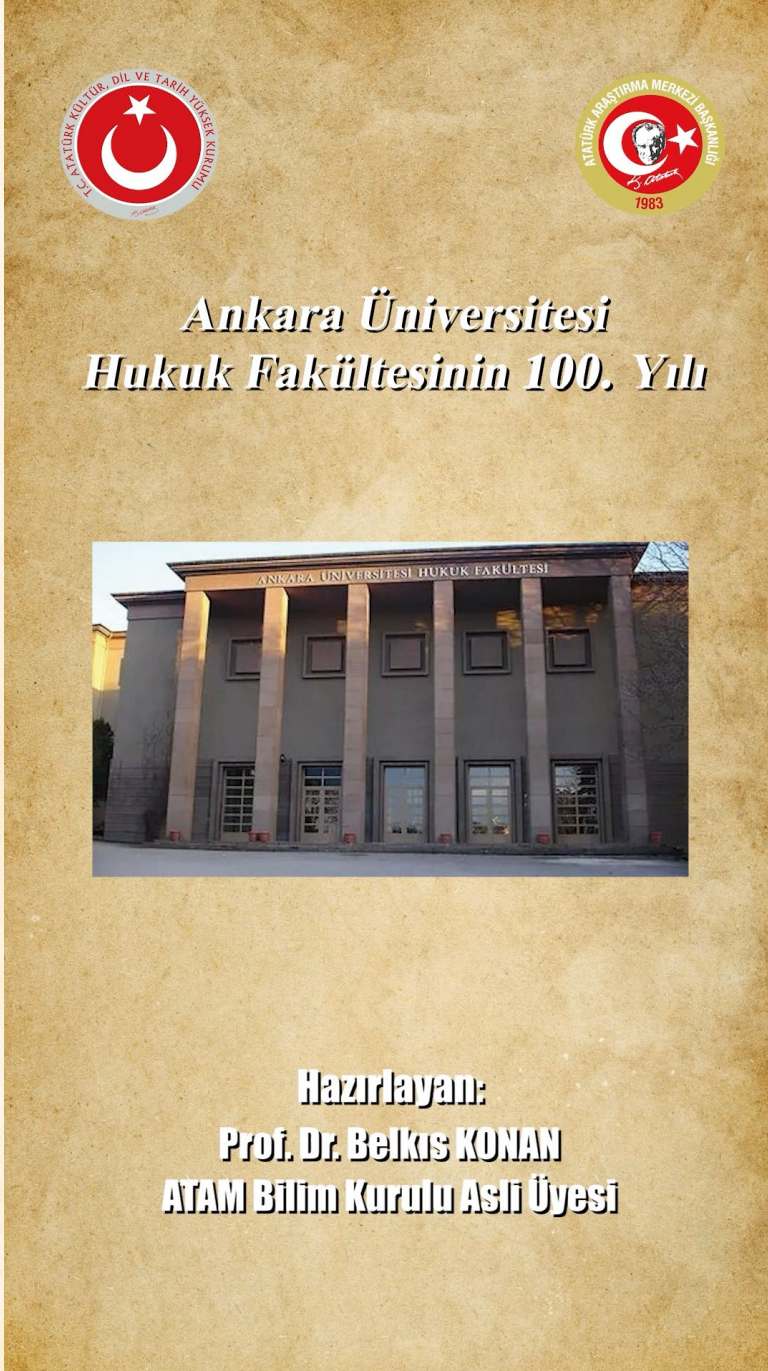
Atatürk Araştırma Merkezi tarafından yayımlanan “Balkan Savaşları'nın Diplomatik Boyutu ve Londra Büyükelçiler Konferansı (17 Aralık 1912 – 11 Ağustos 1913)”, Balkan Savaşları'nın sadece askerî değil, aynı zamanda diplomatik yönlerini ele alan kapsamlı bir araştırmadır. Avrupa devletlerinin politik tutumlarının, büyük güçler arasındaki dengelerin ve Osmanlı Devleti'nin uluslararası alandaki konumunun ayrıntılı biçimde incelendiği eser; Londra Büyükelçiler Konferansı'nın barış görüşmelerindeki belirleyici rolünü tarihsel belgeler ışığında değerlendirmektedir.

Eserin dijital tıpkıbasımı, aralık ayı içerisinde okuyucuların erişimine sunulacaktır.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Eski Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Belkıs Konan;
“Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nin 100. Yılı
konulu sosyal medya paylaşımı hazırladı.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Osmanlı Devleti'nde hâkim ve savcı yetiştiren Mekteb-i Kuvvat-ı Milliye son verilmesinin ardından, hâkim, savcı ve idare memurlarının yetiştirilmesi amacı ile Ankara'da bir hukuk okulu kurulması gündeme gelmiştir. 23 Şubat 1925 günü Bâğçe Kanunu Meclisi Genel Kurulunda Ankara Leyh (Yatılı) Hukuk Mektebinin açılması kabul edilmiştir. 3 Kasım 1925 tarihinde Adalet Bakanlığı bünyesinde yataklı bir meslek okulu niteliğinde açılan bu okul, aynı zamanda Cumhuriyet dönemi Türkiye'sinin ilk yükseköğrenim kurumudur.

Cumhuriyetin müeyyidesi olacak bu büyük müessesenin kuruluşunda hissettığım saadeti hiçbir teşebbüste duymadım ve bunu izhar ve ifade etmekle memnunum." sözleri ile Ankara Adliye Hukuk Mektebine atfedtiği önemi ifade etmiştir.

Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinin başkentte yer alması, kuruluş sürecinde verilen bilimsel bir kararın yansımasıdır. Bu karar, hukuk eğitiminin genç Cumhuriyet'in merkezî kurumlarıyla daha yakın ilişkide gerçekleştirilmesini sağlanıp; Ankara'ya yalnızca idari değil, aynı zamanda bilimsel ve akademik bir merkez hâline getirmiştir.

Cumhuriyet'in ilk yıllarındaki reformları yansıtan bir parçası olarak, hukuk eğitiminin yüksek temeller üzerine inşa edilmesi hedefiyle kurulmuş olan Ankara Adliye Hukuk Mektebi 1946 yılından itibaren Ankara Üniversitesi'ne bağlı bir fakülte olarak hizmet vermektedir.

Geçen yüzyıl içinde Ankara Hukuk Fakültesi, hukuk biliminin gelişimine katkı sağlayan pek çok çalışmaya ev sahipliği yapmış, aynı zamanda ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda içi dışi ilişkilerde yer almıştır. Fakülte mezunları hem kamu sektöründe hem özel sektörde, ulusal ve uluslararası düzeyde saygın görevlerde bulunarak Atatürk'ün açtığı okulum adını gururla taşımaktadır.

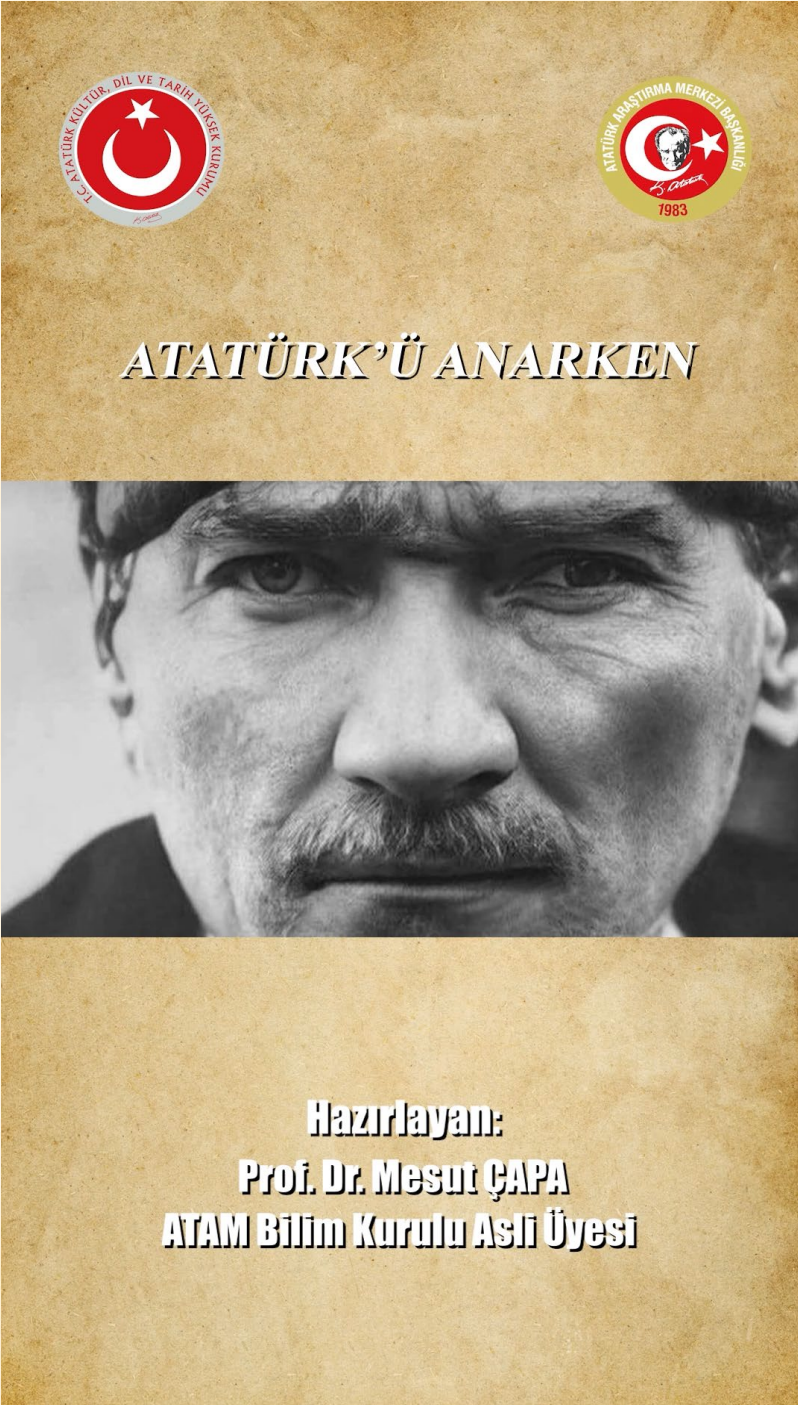

Fakültemizin tarihî, bir eğitim kurumunun kronolojisinden ibaret olmayıp bir hukuk eğitiminin, bir düşünce biriminin ve bir toplumsal kalkınmanın tarihidir. Cumhuriyet'in hukukta yoğunlaşmış etkisiyle, geleceğe dair insanın teminatını da temin etmektedir. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinin kuruluşunun 100. yılı, yalnızca bir kurumun geçmişine değinip bakmak için değil aynı zamanda Cumhuriyet'in, hukukun ve modern Türkiye'nin bir anlık tereddütünü yeniden değerlendirmek için önemli bir dönüm noktasıdır.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mesut Çapa, “Atatürk’ü Anarken” başlıklı Cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ü, ebediyete intikal edişinin 87. yılında rahmet, saygı ve minnetle anan sosyal medya paylaşımı hazırladı.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk, Türk ve dünya tarihinde önde gelen ulusların siyasiyetlerinde biridir. O, Türk milletinin kurtuluşunu sağlarken aynı zamanda, savaş meydanlarında birinci bir komutan, siyaset alanında uzat görüşlü, realist ve zengin bir devlet adamı ve uluysa Türk milletini ruhta uygarlığa yöneltti büyük bir dahidir.

Sekülarite ve milliyetçi bir aklın yegane olarak dünyaya gelme Mustafa Kemal, özgürlük ve eşitlik misyonuna imparatorluğun çöküşte olduğu bir dönemde atılmıştır. Misyonu gereği uzun yıllar savaş meydanlarında vatan topraklarını ve milletini her yönüyle tanımanın fırsatını bulmuştur.

Mustafa Kemal, Milli Mücadele döneminde gelinceye kadar, askeri başarıları dışında siyasi ve sosyal alanda ön saflarda görünmemekle birlikte, devlet idaresi için gerekli fikri donanımı edindiği, birinci Dünya Savaşı'nın son yıllarında, 6 Temmuz 1918'de Viyana'da bir ay kadar süren tedavisi sırasında tuttuğu hatıra defterleri: "Komutanların ve büyük cesareti mesuliyetten korkmamaktır. Ben daima ruhi ve manevi ahvale çok dikkat ederim... Benim elimde büyük yetki ve kudret geçecek, ben sosyal hayatımızda istenilen inkılapları bir anda anda bir (coup) ile uygulayacağımı zannederim." diye yazmış; bu sözler ile O'nun inkılapı başlığının ilk işaretleri ortaya çıkmıştır.

1919 yılında Milli Mücadele'nin önderliğini üstlenen Mustafa Kemal Paşa, bu dönemde Heyet-i Temsiliye ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı sıfatıyla ve Başkomutanlık vazifesi ile Türk milletinin kurtuluşunu sağlarken, 29 Ekim 1923'ten itibaren bir devlet kurucusu ve Cumhuriyetçisi olmuştur. Milli Mücadele ve Cumhuriyetimizin kuruluşu tarihini anlatırken büyük Nutuk'un 15-20 Ekim 1927 tarihlerinde TBMM'de okunması, burada "Her ne tarife karşı, dünyaya karşı, hürriyetimizin hesabını verebilmek bir durumda bulunmak gerekirdi" diyerek Atatürk, tarihte aynı ne rastlanırsa peşinde, bir devlet kurucusunun milletini hesap verme ünsiyeyle göstermiştir.

Cumhuriyetçisi Gazi Mustafa Kemal, ilk defa 15-20 Ekim 1927 tarihleri arasında TBMM'de okunduğu Büyük Nutuk'unun girişinde, 12 Mayıs 1919 günü Samsun'a çıkışında Türkiye'nin içinde bulunduğu genel durum hakkında bilgi vermiştir. Uzun süren savaşlar sonucu yorgun ve fakir düşmüş Türk milletinin haraplığı, imnetler, ılgaller ve zıvalırların aleyhinde çıkışları hatırlatmıştır.

Mustafa Kemal Paşa, İngiliz veya Amerikan maddi ve maddiyatı gibi güçlerle bir kurtuluşu arılamayacağına karar vermiştir. Buna göre, bunların dayandığı bütün devletler ve manatlar yıkılıp yetersizdir. Osmanlı Devleti'nde temeli yıkılıp parçalanmış, ortada bir arazı "Türk"ün kurtuluşu bir ana yurtda bulunur. Zindanlara onu parçalamaya gelmiştir. Bu durum karşısında Mustafa Kemal Paşa'nın kararı, Milli hürriyete dayanır. Sayın partize bağlanarak yeni bir "Türk Devleti Kurulur", Mustafa Kemal Paşa, İstanbul'dan ayrılmadan önceki bu kararını Amalolu'ya geçer getirmeye uygulamaya başlamış, Samsun'dan İstanbul'a gönderdiği 22 Mayıs 1919 tarihli raporunda, "Millet birliktir olup milli hürriyet esasını ve Türkiye'nin dayandığı hedef edimiyordur" diyerek kararını uygulamasının ilk işaretini vermiştir.

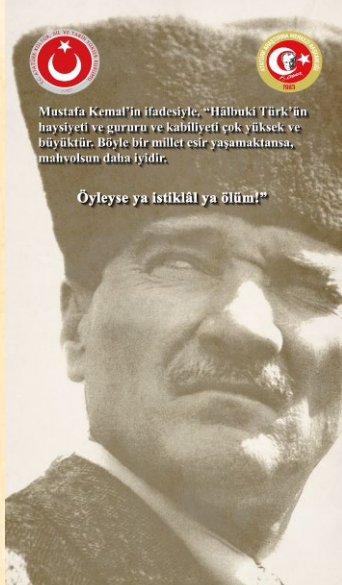
Mustafa Kemal Paşa'ya göre, sans olan "Türk" milletinin onurlu ve şanlı bir millet olarak yaşamıştı. Bu da ancak tam bağımsızlığa, kayıpsızlığa ulaşılabilir. Yoksa bir devletin himaye ve manatlığı kabul etmek insanlık vasıflarından yoksunluğa, acılaşa ve miksinde iftiranın başka bir şey değildir.

Mustafa Kemal'in ifadesiyle, "Halkın Türk'ün haysiyeti ve gururu ve kabiliyeti çok yüksek ve büyüktür. Böyle bir millet esir yaşamaktansa, mahvolmuş daha iyidir.

Öyleyse ya istiklal ya ölüm!"

"Ya istiklal ya ölüm!" parolasıyla yola çıkarak Mustafa Kemal Paşa, "millet bir ar" olarak şahadeti kurtuluş ve bağımsızlık için bir devlet kurma kararını, gelişen olayların faydalanarak milletle dünya ve dış dünyaları harmanlamak suretiyle adını adını uygulamaya başlamıştır.

Atatürk Türk milletine aydınlık bir yol çizmiştir. “Yolunda yürüyen bir yolcunun yalnız ulku görmesi yeterli değildir. Muhakkak ulkun ötesini de görmesi ve bilmesi gerekir.” diyen Atatürk’ün uzak görüşlülüğü ve inkılapları, çağdaş uygarlık yarışında Türk milletine bugün de ışık tutmaktadır.

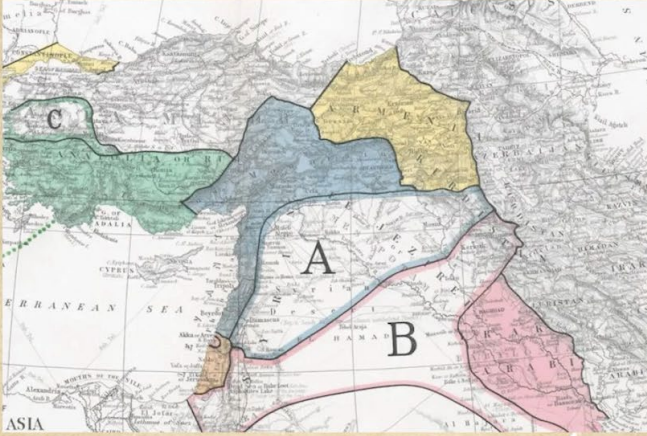
Cumhuriyetimizin kurucusu
Mustafa Kemal Atatürk’ü vefatının 87. yılında saygı,
rahmet ve minnet ile anıyoruz.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Eski Bilim Kurulu Üyelerimizden Prof. Dr. Mustafa Sıtkı Bilgin, Sykes-Picot Anlaşması konulu sosyal medya paylaşımı hazırladı.

Sykes-Picot Anlaşması

Hazırlayan:
Prof. Dr. Mustafa Sıtkı BİLGİN

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Fransa, İngiltere ve onlara daha sonra katılan Rusya, Sykes-Picot olarak bilinecek olan gizli bir antlaşma ile "hasta adam" olarak nitelendirilen Osmanlı Devleti'nin idaresinde olan büyük petrol potansiyeline sahip toprakları kendi aralarında paylaşma konusunda uzlaşmıştı. Antlaşmaya giden temel müzakereler, 23 Kasım 1915 ile 3 Ocak 1916 tarihleri arasında gerçekleşmiş, bu tarihte, İngiliz ve Fransız diplomatlar Mark Sykes ve François Georges-Picot, üzerinde mutabık kalınan bir muhtırayı paraflamışlardır. Nihayet antlaşma, ilgili hükümetler tarafından 9 ve 16 Mayıs 1916 tarihlerinde onaylanmıştır.

Mark Sykes

François Georges-Picot

Asıl adı 'Küçük Asya Antlaşması' olan Sykes-Picot Antlaşması'nın fikir babası meşhur tarihçi Arnold Toynbee'dir. Ne var ki, o dönemde kendisi İngiliz Dışişlerinde alt kademede bir memur olduğu için antlaşmada adı geçmemiştir.

Arnold Joseph Toynbee

Bu antlaşmaya göre;

- 1- Karadeniz kıyılarından bugünkü Irak sınırına kadar olan Doğu Anadolu Bölgesi, Trabzon, Erzurum, Van, Bitlis ve Güney Doğu Anadolu'nun bir bölümü Ruslara verilecek.
- 2- Doğu Akdeniz Bölgesi, Adana, Antep, Urfa, Mardin, Diyarbakır, Musul ve Suriye Fransa'ya verilecek.
- 3- Filistin'in Akdeniz kıyılarından Basra Denizi'ne kadar olan bölge, Bağdat ve Güney Mezopotamya dâhil olmak üzere İngiltere'ye verilecek.
- 4- İngiltere ve Fransa'ya kalacak topraklar üzerinde İngiltere'nin ve Fransa'nın denetiminde bir Arap Devleti veya yöresel olarak kurularak Arap Devletlerinden oluşacak bir Konfederasyon oluşturulacak.
- 5- Iskenderun Serbest Liman olacak.
- 6- Filistin, dünya üzerinde varlığını sürdüren dinlerden 3 tanesinin ortak mekân olduğu için uluslararası bir yönetim tarafından idare edilecek.

Bu antlaşmaya göre; Akdeniz'deki Akka Limanı'ndan doğuda Irak'ın Kerkük iline uzanan yatay bir sınır çizildi. Bu sınırın, Filistin ve Musul haricinde Türkiye'nin güneyini ve Suriye'yi kapsayan kuzey kısmı Fransa'nın kontrolü altında olacaktı (A bölgesi). İngiltere ise Filistin özel statüsünün imtiyazı ile Bağdat eyaleti, Akka limanları, Ürdün'ün doğusu Hayfa'dan, Irak-Suudi Arabistan ve Ürdün-Suudi Arabistan sınırlarına kadar uzanan güney kısmının egemenliği altına alıyordu (B bölgesi).

Hariçinde C ile ilgili bölge ise Anadolu'da Fransızlara bırakılan yerleri göstermekteydi. Bu antlaşma, üzerinden bir asırdan fazla geçmesine rağmen pek çok farklı tarafından farklı güdümlerde bölgeyi saran birçok sorunun sebebi olarak görülmeye devam etmektedir.

Bu antlaşma bağlanırken, Sykes ve Picot'un, Kuzey Afrika'daki (Magrib) Arap ülkelerinin sınırlarını yeniden çizilmesi için yetki verilmişti. Ancak, post Sykes-Picot koloniyal düzen, Magrib bölgesinde de etisini gösterdi ve İngiltere, İran'da önderliğe düzensizli kurarken Fransa ise Fas, Tunus ve Cezayir'de kontrol alanlarını genişletti.

Britanya İmparatorluğu

Sykes-Picot Antlaşması'yla oluşan yeni koloniyal düzen Ortadoğu'da birçok temel problemi ortaya çıkarmasına sebep oldu. İlk olarak, ömürgeçlilik taşıyan Arap milliyetçi akımlarının yükselişi. Bunun yanında, Arap (Filistin)-İsrail sorunun ortaya çıkarak kavramı haline döndüğü.

Fransa'nın Eski Kolonileri

Antlaşma bu coğrafyada, mezhepsel fay hatları oluşturarak halkların ayrışmasına ve dohayıya da kimlik ve yönetim krizlerinin oluşmasına sebep oldu. Son olarak Ortadoğu'da, coğrafi fay hatları oluşturarak sürekli bölge devletleri arasında siyasi ve askeri problemlerin ortaya çıkmasına ve diktatöryel düzenlerin kurulmasına ve dohayıya da mezhepsel krizlerin yol açtı.

20'nci yüzyıla ilk yaygınlaştırmaya yönelik paylaşımların, genelde Batı emperyalizminin izinde de İngiltere ve Fransızların, güdümde Orta Doğu'nun bölünmesi, 1919 ve 1920 yıllık planlarına dair siyasi hür ve entrikaların belirleyen temel bir kaynak niteliğini taşımaktadır.

Sykes-Picot Antlaşması, imzalandıktan üzerinden 100 yıl geçmesine rağmen Arap bölgesindeki gelişmeler, bilimsel ve son dönemde Orta Doğu'da meydana gelen askeri, stratejik, sosyal-politik ve ekonomik gelişmeler bağlamında derin etisini sürdürmeye devam ediyor.

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Üyesi Doç. Dr. Ümmügülsüm Candeg r, 24 Kasım  ğretmenler Günü'ne  zel 'Millet Mektepleri ve  ğretmenler Günü' başlıklı sosyal medya paylaşımını hazırladı.

Millet Mektepleri ve  ğretmenler Günü

Hazırlayan:
Doç. Dr. Ümmügülsüm CANDE ER
ATAM Bilim Kurulu  yesi

atam.gov.tr

 eri e
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Aa Bb Cc Çç Dd Ee Ff Gg Ğğ

Hh Iı İi Jj Kk Ll Mm Nn

Oo Öö Pp Rr Ss Şş Tt

Uu Üü Vv Yy Zz

1 Kasım 1928'de 1353 sayılı kanunla Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından "Yeni Türk Harfleri" kabul edilmiştir. Buna bağlı olarak yeni harflerin öğretilmesi için geniş çaplı bir eğitim seferberliğine başlanmıştır. Bunun için de zamanın Millî Eğitim Bakanı Mustafa Necati Bey tarafından 11 Kasım 1928'de Bakanlar Kurulu'na sunulan Millet Mektepleri Talimatnamesi, 24 Kasım 1928'de 7284 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Resmi gazetedeki yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Talimatnamenin 4. Maddesinde Gazi Mustafa Kemal başöğretmen olarak kabul edilmiştir.

atam.gov.tr

Yayınlanan yönetmeliğe göre okuma yazma bilsin bilmesin 16-30 yaş arası her Türk vatandaşının Millet Mekteplerinde kurs görmesi zorunludur. (A) dersliklerinde hiç okuma yazma bilmeyenlere dört aylık, (B) dersliklerinde ise eski harfle okuma yazma bilenlere iki aylık kurslar verilmiştir. 52 maddeden oluşan yönetmelikte okulların amacı, öğretim, derslere devam şartları, dershaneler için harcamaların sağlanması, propaganda için basın kullanılması, başarılı olanlara verilecek belgeler belirtilmiştir. 1929 yılında çıkarılan ikinci talimatname ile (B) dersliklerinde okuma yazma bilenlere "yaşam ve geçimleri ile yurttaşlık sıfatlarının gerektirdiği ana bilgilerin verilmesi" planlanmıştır.

atam.gov.tr

Millet Mektepleri 1 Ocak 1929'da resmi olarak açılmış ve çalışmalarına başlamıştır. Eğitim seferberliğinin başladığı ilk yılda 20.487 derslik açılmış, 1.075.500 kişi bu okullara devam etmiş ve 597.010 kişi okuma yazma öğrenerek belge almıştır. Bu halk eğitimi kurumlarının en verimli çalıştıkları dönem, 1929-1935 yılları arasındaki dönemdir. Bu dönemde kentlerde (A) dersliklerinden 9.812 adet erkek, 4.198 adet kadın ve 26 adet karışık olmak üzere toplam 14.036 adet açılmıştır. Kentlerdeki (A) dersliklerinden toplam 391.966 kişi belge almıştır. Bu dersliklerdeki başarı oranı %51,2'ye ulaşmıştır. Kentlerde (A) dersliklerinde görev yapan öğretmen sayısı 12.543 erkek ve 6.546 kadın olmak üzere toplam 19.089'u bulmuştur.

atam.gov.tr

Millet Mektepleri Talimatnamesi'nin yayınlandığı ve Gazi Mustafa Kemal'e Başöğretmenlik ünvanının verildiği gün olan 24 Kasım günü, Atatürk'ün doğum yılının 100. yılı olan 1981 yılından beri ülkemizde "Öğretmenler Günü" olarak kutlanmaktadır. Benzer bir şekilde dünyada da Öğretmenler Günü, öğretmenlik mesleğini iera eden kişileri onurlandırmak için çeşitli etkinliklerin düzenlendiği bir kutlama günü olarak pek çok ülkede 1994'ten beri her yıl 5 Ekim günü UNESCO tavsiyesiyle Öğretmenler Günü olarak kutlanmaktadır.

atam.gov.tr

Öğretmenlik mesleğini onurlandıran gelecek nesillere ışık olan Başta Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere tüm öğretmenlerimizin Öğretmenler Günü kutlu olsun.

Atatürk diyor ki:

"Öğretmenler; Cumhuriyetin fedakâr öğretmen ve eğitimcileri, yeni nesli sizler yetistireceksiniz. Ve yeni nesil sizin eseriniz olacaktır. Eserin kıymeti, sizin beceriniz ve fedakarlığınızın derecesiyle orantılı olacaktır. Cumhuriyet; fikren, imen, fennen, bedenen kuvvetli ve yüksek karakterli koruyucular ister. Yeni nesli, bu özellik ve kabiliyetle yetistirmek sizin elinizdedir... Sizin başarınız Cumhuriyetin başarısı olacaktır."

atam.gov.tr

Bilim Kurulu Üyelerinden

ATAM Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Ayten Sezer Arığ, ATAM'ın 'Şapka Kanunu'nun Kabulünün 100. Yılı' konulu sosyal medya paylaşımını hazırladı.

Şapka Kanunu'nun Kabulünün 100. Yılı

Hazırlayan:
Prof. Dr. Ayten SEZER ARIĞ
ATAM Bilim Kurulu Asli Üyesi

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Kişinin giyim kuşamı onun statüsünü, ekonomik durumu ile cinsiyetini ortaya koymaktadır. Kıyafet zamanla toplumların dini inanışlarına, medeni durumları ile ört ve adetlerine göre farklılıklar göstermiştir. Hatta başa giyilenler üstte giyilenlerden daha önemli olup şapka, sarık, fes ve kipa gibi başlıklar ait oldukları topluluklar ve inançları hakkında fikir verir hâle gelmiştir.

atam.gov.tr

Osmanlı döneminin başlarında yalnız asker ve memurların elbise ve kıyafete tabi oldukları görülmüştür. Giyim, toplum yaşamının bir ifadesi olup giysinin kumaşı kadar renginin de bir anlamı vardı ve giyenin ait olduğu toplum düzeyini yansıtmaktaydı. 18. yüzyıla kadar Avrupa'nın da ilgisini çeken geleneksel giyim tarzında, gerileyişle birlikte bu yüzyılın başlarından itibaren pek çok alanda olduğu gibi, batılılaşma sürecine girilmiştir.

atam.gov.tr

II. Mahmud dönemine (1808-1839) gelindiğinde 1826'da Yeniçeri Ocağının kaldırılarak Avrupalı tarzda Asakir-i Mansure-i Muhammediye adında bir ordu kurulmuştur. Yeni ordunun kıyafeti Batı tarzında ceket ve pantolon olarak düzenlenmiş, Yeniçeri kıyafetlerindeki askeri sınıfların, rütbelerin farklı renk ve biçimdeki başlıkları terk edilerek tek örnek elbise ile başlık olarak da Tunus fes'i kabul edilmiştir. 1908'de Meşrutiyet'in ilanı sonrasında batı giyim tarzı olarak peçenin yerine modern tesettürün kabulü istenmiştir. Bu dönemde Avrupalı giyim tarzı dini ve milli değerlerle birlikte ele alınmış ve yerli ürünlerin kullanılması teşvik edilmiştir.

atam.gov.tr

Milli Mücadele hareketinin başarıyla sonuçlanması üzerine ülkeye 'muasır medeniyet' seviyesinin üstüne çıkarmak isteyen Mustafa Kemal Paşa, gerçekleştirilen inkılapların gayesini Türk Devletini çağdaşlaştırmak olarak ifade etmiştir. Bu amaçla gerçekleştirilen inkılaplardan biri de kılık kıyafeti, yani dış görünümü medenileştirmek için yapılan toplumsal alandaki düzenlemeler olmuştur. Eskiye ait dış görünümü çağdaş hâle getirmek, böylece kıyafette modern dünya ile birlikte hareket etmek için 1925 ve 1934'te yasal düzenleme yapılmıştır.

atam.gov.tr

Cumhuriyet'in kuruluşundan sonra Atatürk, çeşitli vesilelerle gerek halkın durumunu yakından takip etmek, gerekse inkılapların topluma yansımalarını görmek amacıyla yurt gezilerine çıkmıştır. Bu gezilerinden biri de Şapka İnkılabı'nı başlattığı Kastamonu gezisidir. 23 Ağustos 1925'te Kastamonu'ya gelen Atatürk, burada yaptığı konuşmada, kıyafet meselesini medeni olmanın, çağdaşlaşmanın bir gereği olarak ele almıştır.

atam.gov.tr

Kastamonu'dan 31 Ağustos 1925'te ayrılan Mustafa Kemal Paşa, 1 Eylül 1925'te Ankara'ya döndüğünde başında şapkası vardı ve kendisini karşılayanlar da şapka giymişlerdi. Ertesi gün 2 Eylül 1925'te Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile ordu ve donanma mensuplarıyla ulemanın ve hâkimlerin dışındaki bütün memurlar için Avrupa'da kullanılan elbise ve şapkanın giyilmesi zorunlu kılınmıştır. Ayrıca bir başka kararname ile din adamları için beyaz sarık ve siyah lata kabul edilmiştir. Din adamları dini kıyafetlerini sadece görevleri başında giyinebileceklerdi. Cumhuriyet Bayramı'ndaki kabul töreninde serpuşların çıkarılması istenmiş, din adamı olmayanların dini kıyafetle gezmeleri yasaklanmıştır.

atam.gov.tr

Bu gelişmeleri takiben şapka giyilmesinin yasallaştırılması, millî bir serpuş hâline getirilmesi için Konya Mebusu Refik (Koraltan) ve arkadaşları 16 Ekim 1925'te şapka giyilmesi hakkındaki kanun tekliflerini Meclise sunmuşlardır. Yapılan tartışmalardan sonra Bursa Mebusu Nurettin (Sakallı) Paşa'nın itirazına rağmen 25 Teşrinisani (Kasım) 1341 (1925) tarihinde 671 sayılı Kanun ile şapka giyilmesini düzenleyen 'Şapka İktisası' Kanunu kabul edilmiştir. Buna göre, "Türkiye Büyük Millet Meclisi azaları ile idare-i umumiye ve hususiye ve mahalliye ve bilumum müessesata mensup memûr-i müstahdemîn Türk Milleti'nin iktisap etmiş olduğu şapkayı giymek mecburiyetindedir. Türkiye halkının da umumi serpuşu olup buna menafi bir itiyadın devamını hükümet meneder." hükmü ile milletvekilleri ve bütün memurların şapka giymeleri zorunlu hale getirilmiştir. Böylelikle şapka, Türk halkının millî serpuşu olmuştur.

atam.gov.tr

Bu dönemde kadınların giyimi konusunda herhangi bir yasa çıkarılmamakla beraber zamanla peçe ve çarşafın yerine kadınların modern giyinmesi teşvik edilmiştir. Fes ve çarşaf Osmanlılığın, şapka ise batılılığın ve modernliğin simgesi haline gelmiştir. Kadınları kapsamamasına rağmen, Şapka Kanunu'nun kabulünden sonra kullanımı kadınlar arasında hemen benimsenmemiş, başörtüsü şapkaya benzer biçimler almış, 1930'lardan itibaren de şapka modasının gittikçe yaygınlaştığı dikkati çekmiştir. Şapka Kanunu, ülkenin çağdaşlaşması amacıyla yürürlüğe girmiş ve toplumsal gelişimde mühim bir rol oynamıştır.

atam.gov.tr

10

HABERLEŞME ÜYELERİNDEN

Haberleşme Üyelerinden

Dr. Öğrt. Üyesi Gülben Mat, “Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası” konulu sosyal medya paylaşımı hazırladı.

TERAKKİPERVER CUMHURİYET FIRKASI

Hazırlayan:
Dr. Öğr. Gör. Gülben MAT
ATAM Haberleşme Üyesi

I. Dünya Savaşı ve ardından gelen Mondros Mütarekesi, Osmanlı Devleti'ni fiilen sona erdiren yeni bir dönemi başlatmıştır. Cumhuriyetin kurulması ile birlikte, Milli Mücadele'nin askeri dayanışması, savaş sonrasında yerini fikir ayrılıklarına bırakmıştır. Yeni rejimin inşası sürecinde “devrimin hızı”, “yönetim anlayışı” ve “milli egemenliğin sınırları” gibi konularda ortaya çıkan farklılıklar, Cumhuriyet'in ilk muhalefet hareketinin zeminini hazırlamıştır. Bu partiler altında, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası (TİCF), Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk muhalefet partisi olarak siyasi tarihe geçmiştir.

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

Millî Mücadele, yalnızca bir işgal karşıtı direniş değil, aynı zamanda yeni devletin siyasi sisteminin tartışıldığı bir dönemdir. Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde şekillenen Anadolu ve Rumeli Müdafî-i Hukuk Cemiyetleri, geleneksel dinî meşruiyet unsurlarıyla modern ulusal egemenlik fikrini bir arada toplamıştır.

Cumhuriyet döneminin ilk muhalefet partisi Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 17 Kasım 1924'te kurulmuştur. Fırkanın Genel Başkanı Kazım (Karabekir) Paşa, İsmail Başkan Rauf (Orbay) ve Adnan (Adıvar) Beyler'dir. Genel Sekreter Ali Fuat (Cebesoy) Paşa'dır. Partiya, Halk Fırkasından bafı eden 20 milletvekili ve Cümhiyane'den bağımız milletvekili seçilen Zeki (Kadırbeyoğlu) olmak üzere toplam 29 milletvekili katılmıştır.

Kazım Karabekir

Rauf Orbay

Zeki Kadırbeyoğlu

Adnan Adıvar

Ali Fuat Cebesoy

Parti, istidarı glderek merkezileşmesinden ve Cumhuriyet Halk Fırkasının devlette özdeşleşmesinden duyulan rahatsızlıktan doğmuştur. Ali Fuat Paşa'ya göre amaç, Cumhuriyet Halk Fırkasına muhalefet etmektir. Parti programı 53 maddeden oluşuyor, programda demokrasinin ve liberal düşüncesinin benimsendiği, inanca saygılı olunduğu belirtilmiştir. Ayrıca parti, tek dereceli seçim sisteminin, Cumhurbaşkanın seçilince mebusluk sıfatının düşmesini, halk egemenliğini, kuvvetler ayrılığını, adem-i merkezîyet yaklaşımını, basın özgürlüğünü ve serbest ekonomi ilkelerini savunmuştur.

Devrimlerin toplumsal tabanda sindirilmesi için gerekli olduğu yani evrimci bir modelin benimsenmesi ihtiyacı vurgulanmıştır. "Fırka ekide ve iktidara dinîyeye hâkimetkârdır" inşasıyla din özgürlüğüne saygı ilkesi belirtilmiştir. Ancak ülkenin o gündeki şartlarına uygun olmayan bu prensipler, partiyi kısa sürede, inkılap karşıtlarının ve dine dayalı devlet düzeni yanlılarının ağuşına haline getirmiştir. Kurucuları böyle bir amaç güzetmese de siyasi ve sosyal çalkantılar partiyi bu noktaya sürüklemiştir, bu da partinin sonunu hazırlamıştır.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, kuruluşundan kısa süre sonra TBMM'de etkin bir muhalefet yürütmüş, bütçe görüşmelerinde yaptığı tekliflerde bulunarak Cumhuriyet rejiminde parlamenter denetim anlayışını gündeme getirmiştir. Fırkanın muhalefet, iktidarın siyasi rekabeti "devlete muhalefette eşdeğer" görmesi anlayışına karşı, demokratik çizgi geliştirme çabası olarak değerlendirilebilir.

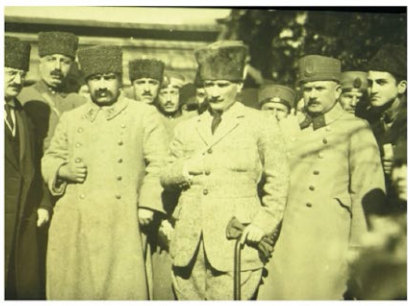

1925 yılı Şubat'ta çıkan Şeyh Said İsyanı, Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının siyasi varlığını sona erdirmiştir. İsyanın dinî ve etnik temelleri, hükümetin muhalefeti tehdit olarak görmesine neden olmuştur. Fırka yöneticileri İsyanı karşılamışlardır, hatta idariyetin ilamına destek verdiklerini belirtmişlerdir. İsyanı bastırmak için çıkardıkları "Fakir-i Sükkün Kanunu" (4 Mart 1925), hükümete geniş yetkiler vermiş, Doğu İktisat Mahkemesi 25 Mayıs 1925'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının bölgedeki bütün şubelerini kapatmıştır.

Ankara İstiklal Mahkemesi de dini, siyasete alet ettikleri gerekçesiyle parti'nin bazı üyelerini yargılamış, çeşitli cezalara çarptırmıştır. Parti programındaki “*düşünce ve ve inanca saygılı*” ilâdesinin, gerekliliği kışkırttığı belirtilmiştir. Hükümet, Takrir-i Sükun Kanunu'nun birinci maddesine dayanarak 3 Haziran 1925'te Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kapatmıştır. Bu gelişme uzun süre muhalefetin tekrar ortaya çıkmasına engel olmuştur.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, Cumhuriyet'in ilk yıllarında çok partili siyasi hayata geçişin ilk ciddi ve samimi denemesidir. Partinin kısa ömürlü oluşu, dönemin iç ve dış şartlarının demokrasiye geçişe elverişli olmadığını göstermiştir. Ancak bu deneyim, Türk siyasi hayatında muhalefetin varlığına duyulan gereksinimi açık bir şekilde ortaya koymuştur. Bu bakımdan, başarısız bir siyasi teşebbüs olmanın ötesinde, Cumhuriyet'in demokratikleşme sürecinde farklı bir eşik olarak değerlendirilebilir.

Haberleşme Üyelerinden

ATAM Haberleşme Üyesi Prof. Dr. Efdal As;
Soyadı Kanunu ve Gazi Mustafa Kemal'e 24 Kasım
1934'te verilen 'Atatürk' soyadını anlattığı paylaşımını
hazırladı.

Soyadı Kanunu ve Gazi Mustafa Kemal Paşa'ya “ATATÜRK” Soyadının Verilmesi

Hazırlayan:
Prof. Dr. Efdal AS
ATAM Haberleşme Üyesi

atam.gov.tr

İçeriğe
ulaşmak için
QR kodu okutabilirsiniz

- 1- Etil-Etil: Atilla'nın adının orijinal söylenişidir. Büyük şehir, ırmağ anlamına gelir.
- 2- Etilalp: Altın dilinde büyük kahraman anlamına geliyor.
- 3- Korkut: Korkusuz, yavaş, heybetli anlamına gelir.
- 4- Arız: Türk kahramanlarından Alp Arız'dan evlatlarıdır derimiyştir.
- 5- Ulay: Bir Türk kahramanı Ulay oğlu Sahar Kazım'ın ismidir.
- 6- Yazır: Türk kahramanı Yaglıkçı oğlu Yazır'ın ismidir.
- 7- Emen: Türk kahramanı Uzun oğlu Emen Beg'in ismidir.
- 8- Coğuş: Güney, rüz anlamına geliyor.
- 9- Sahr: Türk kahramanlarından birinin adıdır.
- 10- Begit: Sağlam, kavi anlamına geliyor.
- 11- Ergin: İrfan sahibi, müteakim demektir.
- 12- Tokay: Türk kahramanı adıdır. (Tokay Çengaveri)
- 13- Beşe: Mükemmel, seçkin anlamına geliyor.

Soyadı Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden sonra Mustafa Kemal Paşa'nın hangi soy adını alacağı kamuoyunda gündem olmuştur. Bir yandan Orta Asya Türk Tarihî çalışmalarının diğer yandan Türk dilinin sadeleşmesi ve yeni üretilen sözcüklerin Türkçe'ye kazandırılması çalışmalarının yoğun bir şekilde devam ettiği bu dönemde, Mustafa Kemal Paşa için gündeme gelen soy adları da bu yönde olmuştur. Kendisi için "Etil, Etilalp, Korkut, Arız, Ulay, Yazır, Emen, Coğuş, Sahr, Begit, Ergin, Tokay, Beşe, Türkata, Türkataşı" vb. sözcükler düşünülmüşse de bunlar Mustafa Kemal Paşa tarafından kabul görmemiştir. Bu dönemde Çankaya'daki bir yemek esnasında konu tekrar gündeme gelmiş ve Erzincan Milletvekili Saffet Arıkan'ın bir toplantı için hazırlanmış olduğu nutukta geçen "Ata Türk" ifadesi soy adı olarak ağırlık kazanmıştır.

Gazi Hz. ne "Ata Türk," Soy adı verildi

Hükümetin teklif ettiği Kanun lâiyhası dün Mecliste alkışlarla kabul olundu

Kısa süre sonra soyadının resmîyete kavuşturulması için harekete geçilmiş, İsmet İnönü ve 22 arkadaşının 24 Kasım 1934'te TBMM'ye sunduğu kanun teklifinin kabulüyle, Mustafa Kemal Paşa'ya "ATATÜRK" soyadı verilmiştir. 2587 sayılı Kanun'un birinci maddesi "Kemal öz adlı Cumhurbaşkanı'nın ATATÜRK soyadı verilmiştir." şeklindedir.

Bir diğer bağlı kanun, Kocaeli Mebusu İbrahim Süreyya tarafından verilen "Kemal öz adlı Cümhur Reisimize verilen 'ATATÜRK' soyadının hiçbir kimse tarafından öz ve soyadı olarak kullanılmaması" hakkındaki kanun teklifine dayanarak kabul edilen 17 Aralık 1934 tarih ve 2622 sayılı kanundur. Kanun'a göre "ATATÜRK" soyadı yalnız tek şahsına mahustur, hiç kimse tarafından öz ve soyadı olarak alınmaz, kullanılmaz ve kimse tarafından hiçbir suretle bir kimseye verilemez. Ayrıca "ATATÜRK" adının başına ve sonuna başka söz konarak öz ve soyadı alınmaz ve kullanılmaz.

Bütün ulus soyadı bulmakla meşgul...

Herkes ötürükçe birer at seçmektedir. Meburların hemen hemen hepsi soyadı almış gibidir

Son olarak, 15 Aralık 1934 tarihinde çıkarılmış olan 55 maddelik "Soy Adı Nizamnamesi" ile Soy Adı Kanunu'nun kanunun içerisinde yönelik ayrıntılar belirlenmiştir.

Osmanlı Devleti'nde bir soyadı uygulaması bulunmuyordu. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında da böyle bir mecburiyet ortaya çıkmadı. Osmanlı Devleti bu karışıklığı önlemek için kişiyi ismi yanında, doğduğu yeri de belirterek tanımlama yoluna gitmişti. Bu durum kısmi bir kolaylık sağlasa da gerçek bir çözüm olmanın çok uzak kalıyordu. Kişileri kendi aralarında ve devletle olan ilişkilerinde isim benzerliğinden doğan ciddi karışıklıklar yaşanıyordu. Toplumda bu sıkıntıyı gidermek amacı ile kişilere aile durumuna, fiziki durumuna veya yaptığı işe bakarak birtakım lakaplar yakıştırılmıştı. Bu yakıştırılmalar da çözüm olmanın uzak kaldığı gibi bazı lakaplar insanları küçük düşürecek hakaretler içerebilişiy ve kişilere bazı ayrıcalıklar tanıyacak aile ünvanları haline dönüşmüştü.

Soyadı konusuna ilgili olarak Dahiliye Vekâletince 1930'ların başında çalışmalara başlanmıştır ve 1933 yılında bir soyadı kanunu tasarıları hazırlanmıştır. Meclis'te yapılan görüşmeler sonunda 21 Haziran 1934 tarihinde kabul edilen 2525 sayılı Soyadı Kanunu'nun ilk maddesinde "Her Türk öz adından başka bir de soy adını taşımaya mecburdur." denilmiştir. Böylece okul, askerlik, tapu ve miras gibi konuların takibinde ortaya çıkan güçlükler ve karışıklıklar önlenmiştir. Kanunla ayrıca, "söyleyişte, yazışta, imzada öz adın önde, soy adı sonunda kullanılması" ve "rütbe ve memuriyet, ücret ve yabancı rız ve millet isimleriyle unvanı edepilere uygun olmayan veya iğrenç ve gülünç soy adlarını kullanılmayacağı" hükmüne bağlanmıştır.

Sabiha Gökçen İsmet İnönü

Fahrettin Altay Salih Bozok

Mustafa Kemal Atatürk'ün bizzat kendisi de arkadaşlarına soy adları vermiştir. Bunlar arasında, İsmet İnönü, Ali Fethi Okyar, Recep Peker, Fahrettin Altay, Hamdullah Suphi Tanrıöver, Kazım Özalp, Kazım Dirik, Salih Bozok ve Sabiha Gökçen gibi isimler de vardır.

atam.gov.tr

Soyadı Kanunu'nun kabulünden sonra, söz konusu kanuna bağlı başka kanunlar da çıkarılmıştır. Bunların ilki, hemen iki gün sonra, 26 Kasım'da çıkarılan 2590 sayılı kanundur. Bu kanunla, lakap ve ünvanlar, sivil rütbe, nişan ve madalyalar kaldırılmış, ancak vatan savunması yolunda alınan nişanları taşımak serbest bırakılmıştır. Askeri bir rütbeyi belirten "paşa" kelimesi kara ordusunda "general", deniz ordusunda "amiral" olarak değiştirilmiştir. Böylece Osmanlı toplumunda sosyal tabakalaşmayı çağrıştıran sıfatlar ortadan kaldırılmış ve insanların toplumda ve kanun önünde lakap ve ünvanlarına göre sınıflara ayrılması engellenmiştir.

atam.gov.tr

2025 KASIM

Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı

0312 285 65 11 -
0 312 285 55 12

Üniversiteler Mah.
Toplum Cad. No.5
Çankaya / ANKARA

bilgi@atam.gov.tr

www.atam.gov.tr

emagaza-atam.ayk.gov.tr

Atam.Baskanlik

AtamBaskanlik

atambaskanlik

@AtamBaskanlik

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ BAŞKANLIĞI | 2025 BÜLTEN

